Kunnskapsverket
Nasjonalt senter
for kulturelle næringer

rapport 09/2017

Nasjonal arrangørstatistikk 2016

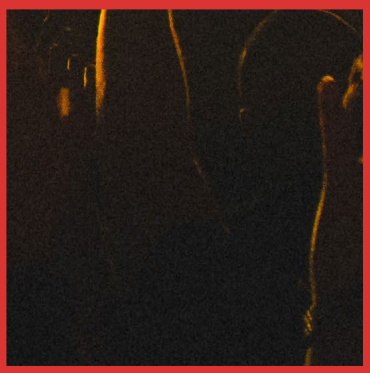

I samarbeid med Arrangørforum,
bestående av:

FOLK ORG Organisasjon for folkemusikk og folkedans

NKA Norske Konsertarrangører

norsk jazzforum

NORSK VISEFORUM

Norsk Bluesunion

norsk kulturhus nettverk

NORSKE FESTIVALER

:klassisk

nyMusikk

Kunnskapsverket © 2017

Adresse: Kunnskapsverket C/O Høgskolen i Innlandet,
Postboks 400, N - 2418 Elverum

www.kunnskapsverket.org
kontakt@kunnskapsverket.org

Tittel: Nasjonal arrangørstatistikk 2016

Forfatter: Birgitta Ericsson

Design: Guro Waagene

Rapport nr. 09-2017
Oktober 2017

ISBN: 978-82-93482-22-2

Denne rapporten er skrevet på oppdrag av Arrangørforum, som består av medlemsorganisasjoner av musikk- og festivalarrangører i flere sjangre. Datagrunnlaget er et resultat av et samarbeid mellom Rambøll, som har stått for den tekniske gjennomføringen og Arrangørforum som har formidlet kontakten til sine medlemmer. Kunnskapsverket (KV) har stått for bearbeiding og analyse av datamaterialet.

Musikk er en bransje som har gjennomgått radikale endringer i de siste årene, og konserter/live har blitt en viktigere del av inntektene. Vi håper derfor at denne rapporten kan være med å gi et bidrag til hvordan det står til med musikkbransjen i Norge.

Fra Kunnskapsverket har Birgitta Ericsson, KV/Østlandsforskning, vært prosjektansvarlig og stått for arbeidet med rapporten, men godt hjulpet av Atle Hauge, KV/Høgskolen Innlandet, Anders Rykkja, KV/Høgskolen Innlandet og Karin Ibenholt, KV/Samfunnsøkonomisk Analyse. Vi vil takke Arrangørforum/ Norske Konsertarrangører for godt og konstruktivt samarbeid, og spesielt Andreas Feen Sørensen som har vært det faste punkt gjennom arbeidet.

Alle takkes for godt samarbeid, men ingen skal lastes for eventuelle feil og mangler. Disse er i tilfelle ene og alene undertegnedes ansvar.

Lillehammer, medio oktober 2017

Birgitta Ericsson

Innholdsfortegnelse

1 Innledning 14

2 Metode 17

2.1 Om undersøkelsen – populasjon og svarinngang 17

2.2 Flere undersøkelser og mange tall – hva er «riktig»? 19

3 Arrangørvirksomhetenes struktur 21

3.1 Organisasjonsform helårsarrangører og festivalarrangører 21

3.2 Helårsarrangører: Kapasitet på konsertlokalet 22

4 Helårsarrangører 25

4.1 Omfang på konsertaktiviteten og publikumsoppslutning 25

4.2 Inntektsstruktur og finansiering av aktiviteten 27

4.3 Utgifter og økonomi 29

4.4 Driftsresultat og lønnsomhet 30

4.5 Sysselsetting 31

4.6 Utøvere og kvinneandel 33

4.7 Utfordringer med å drive helårsvirksomhet 35

4.8 Andre aktiviteter som drives i tillegg til konsertvirksomhet 36

5 Festivalarrangører 39

5.1 Lokalisering og sesong 39

5.2 Aktivitetsomfang og utøverstruktur 40

5.3 Publikumsoppslutning 42

5.4 Inntektsstruktur og finansiering 44

5.5 Enkelte spesielle utgifter 46

5.6 Sponsorer 46

5.7 Sysselsetting og frivilligarbeid 47

6 Avslutning 48

Figur- og tabelloversikt

Figur 2.1. Næringsgrupper inkludert i respektive undersøkelse om musikkbransjen i Norge. 20
Figur 3.1. Arrangører etter organisasjonsform og arrangørtype. Prosent 2016. 21
Figur 3.2. Helårsarrangører etter eierskap til konsertlokalet og kapasitet. Prosent 2016. 22
Figur 3.3. Helårsarrangører etter organisasjonsform og kapasitet. Prosent 2016. 23
Figur 3.4. Helårsarrangører etter hovedsjanger og kapasitet. Prosent 2016. 24
Figur 4.1.Helårsarrangører: Antall utøvere etter hovedsjanger. 2016. 33
Figur 4.2. Helårsarrangører: Andel kvinnelige utøvere etter hovedsjanger (sortert etter totalt antall utøvere i fig. 4.1). 2016. 34
Figur 4.3. Helårsarrangører: Vurdering av mulighetene å drive konsertvirksomhet sammenliknet med tidligere år. 2016. 35
Figur 4.4. Helårsarrrangører etter om man også driver annen aktivitet og hovedsjanger. Prosent 2016. 36
Figur 4.5. Helårsarrangører etter hvilken type annen aktivitet man driver. Prosent 2016. 37
Figur 5.1. Festivaler etter sjanger og lokalisering. Prosent 2016. 39
Figur 5.2. Festivaldager etter måned. Litteraturfestivaler (2014) og andre festivaler (2016). 40
Figur 5.3. Festivalarrangører: Antall arrangementer etter hovedsjanger. 2016. 41
Figur 5.4. Festivalarrangører: Antall solgte billetter etter billettype og hovedsjanger. 2016. 42
Figur 5.5. Festivalarrangører: Personbesøk etter hovedsjanger. Prosent 2016. 43
Figur 5.6. Festivalarrangører: Antall besøkende på gratisarrangementer etter hovedsjanger. 2016. 44
Figur 5.7. Festivalarrangører etter hovedsjanger og inntektskilde. Prosent 2016. 45
Figur 5.8. Festivalarrangører: Inntektskilde etter hovedsjanger.. Prosent 2016. 45
Figur 5.9. Festivalarrangører etter sponsorenes lokalisering. Prosent 2016. 46
Figur 5.10. Festivalarrangører etter sponsorenes bransjetilhørighet. Prosent 2016. 47

Tabell 2.1. Svarprosent etter medlemsorgangisasjon og type arrangør. Helårsarrangører og festivaler. 2016. 18
Tabell 3.1. Konsertlokalets kapasitet. Helårsarrangører 2016. 22
Tabell 4.1. Konsertaktivitet (arrangementer, utøvere og publikum) etter hovedsjanger. Billetterte arrangementer. Helårsarrangører 2016. 26
Tabell 4.2. Konsertaktivitet (arrangementer, utøvere og publikum) etter hovedsjanger. Åpne arrangementer. Helårsarrangører 2016. 26
Tabell 4.3. Antall arrangementer og publikumsoppslutning etter konsertlokalets størrelse. Helårsarrangører 2016. 27
Tabell 4.4. Arrangementer og publikumsoppslutning etter konsertlokalets størrelse. Helårsarrangører 2016. Sentralmål. 27
Tabell 4.5. Helårsarrangører etter inntektstype og hovedsjanger. Tusen kroner 2016. 28
Tabell 4.6. Helårsarrangører etter inntektspost og hovedsjanger. Prosent 2016. 28
Tabell 4.7. Offentlige tilskudd etter administrasjonsnivå og hovedsjanger. Helårsarrangører 2016. Prosent. 29
Tabell 4.8. Helårsarrangører etter sjanger og utgiftspost.. Prosent 2016. 30
Tabell 4.9. Helårsarrangører etter lønnsomhet og hovedsjanger. Tusen kroner 2016. 31
Tabell 4.10. Helårsarrangører etter hovedsjanger og type sysselsetting. Antall personer og årsverk 2016. 32
Tabell 4.11. Helårsarrangører: Sysselsetting etter hovedsjanger og «avdeling». Antall personer og årsverk 2016. 32
Tabell 4.12. Helårsarrangører: Antall utøvere og artister med kvinneandel etter hovedsjanger. 2016. 34
Tabell 5.1. Festivalarrangører: Antall utøvere, andel utenlandske og andel kvinnelige utøvere etter hovedsjanger. 2016. 41
Tabell 5.2. Festivalarrangører etter noen utgiftsposter. Tusen kroner 2016. 46
Tabell 5.3. Festivalarrangører: Ansatte og frivillige 2016. 47

Sammendrag

Arrangørforum er et nettverk av medlemsorganisasjoner for norske musikk- og festivalarrangører. Denne rapporten er den første som søker å samle statistikk over musikkarrangørenes situasjon i Norge. Norske Konsertarrangører (NKA) har sekretariatsfunksjoner for Arrangørforum, og NKA er også medlem i et tilsvarende europeisk nettverk, LiveDMA.

Live DMA[1] er et europeisk nettverk etablert i 2012 for musikkarrangører, -scener og festivaler. Nettverket samler årlig nøkkeltall for ca 1100 arrangører i 10 land, og gjennomførte i 2013 en utvidet undersøkelse blant sju medlemsorganisasjoner med til sammen 612 medlemmer i seks europeiske land. Fra Norge er Norske Konsertarrangører (NKA) medlem. Spørsmålene i undersøkelsen gjennomført i Norge i 2016 , og som rapporteres her, er delvis samordnet med den som ble gjennomført i Europa i 2013[2]. Det er derfor mulig å sammenlikne noen strukturelle kjennetegn for bransjen (helårarrangørene) i 2016 med tilsvarende i Europa. Der vi har noenlunde tilsvarende tall for festivalene i 2016 er disse også presentert.

Det er kanskje litt utradisjonelt å starte sammendraget med resultater fra andre undersøkelser, men det setter samtidig resultatene videre i rapporten i litt perspektiv. Samtidig viser imidlertid sammenlikningene også hovedresultater fra undersøkelsen til Arrangørforum, og slår slik sett to fluer i én smekk.

1 Linking Initiatives and Venues in Europe - Developing Musical Actions: http://www.live-dma.eu/

2 Undersøkelsen kan hentes her: http://www.live-dma.eu/wp-content/uploads/2016/12/2013-data-Live-DMA-Survey-publication-2015.pdf Svarene er basert på 301 arrangører og en svarprosent på 49%.

Størrelse på konsertlokale

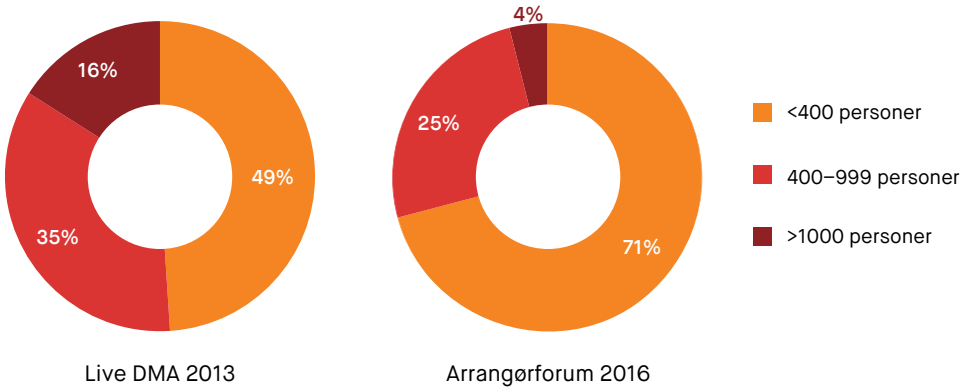

Konsertlokalene i Norge ser ut til gjennomgående å ha mindre kapasitet. Inndelingen i størrelseskategorier er i liten grad tilpasset den norske strukturen.

Publikumsstruktur

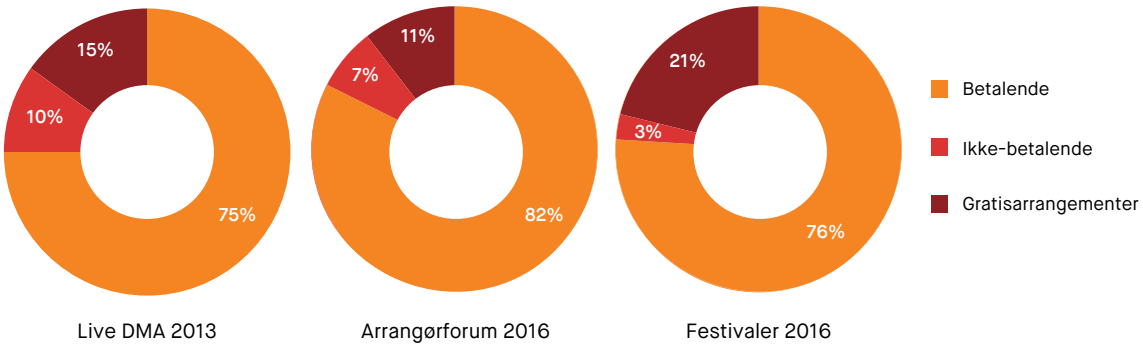

De norske helårsarrangørene hadde en noe mindre andel ikke-betalende gjester (gjestelister, sponsorer, presse, osv.) og gratisarrangementer i 2016, enn det som ble registrert i andre land i Europa i 2013. Festivalene som svarte hadde en større andel betalende publikummere målt i personbesøk, som er estimert ut fra de ulike billettypene som festivaler opererer med.

Sysselsetting

Frivillige gjør en nødvendig innsats for mange arrangementer da mye av arbeidet skal utføres i løpet av korte og intensive perioder. Selv om de frivillige i begge år og begge undersøkelser utgjorde hele tre fjerdedeler av alle personer involvert i konsertene, blir arbeidsinnsatsen omregnet til årsverk «ikke mer» enn én fjerdedel. I Norge som i andre land i Europa. I festivalarrangementene utgjør arbeidsinnsatsen til frivillige omtrent halvparten, men det skyldes framfor alt at det er få som er i fast lønnet arbeid.

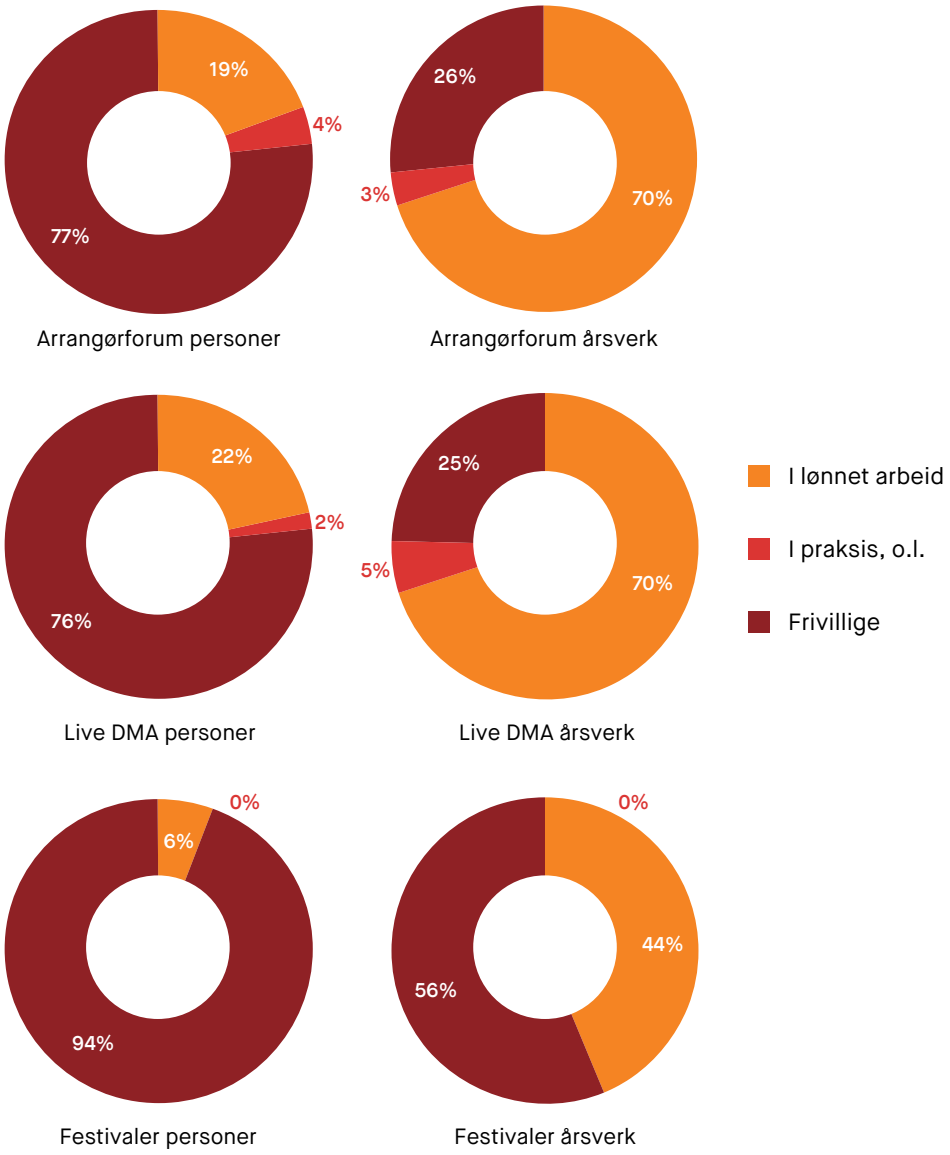

Inntektsstruktur

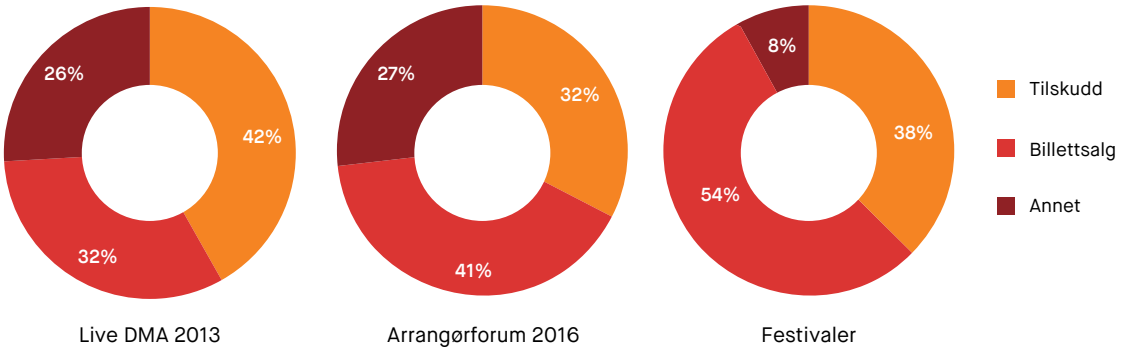

Som figurene viser er det store likheter i strukturene mellom helårsarrangører og klubber i andre land i Europa og i Norge. At resultatene ikke er vesensforskjellige reduserer usikkerheten som er knyttet til at dataene for Arrangørforum er basert på relativt lav svarprosent noe. Festivalene skiller seg noe fra helårsarrangørene på mange måter, også i grunnleggende organisering, og slik sett blir en sammenlikning kanskje mer å vise til forskjeller. Resultatene for festivalene i 2016 er også preget av at det er få av de som har svart fullstendig på spørreskjemaet.

Nasjonal arrangørstatistikk 2016

1 Innledning

Det har fra flere hold lenge vært etterspurt en mer systematisk kunnskap om hele musikkarrangørfeltet, og Arrangørforum, nettverket av arrangørorganisasjonene på musikkfeltet, har initiert en større utredning om arrangørfeltet. Bakgrunnen for initiativet var Kulturrådets områdeplan for 2015:

Kunnskap om feltet og bransjen – virkning av finansieringen (s. 20)

(...) En må supplere kompetansen i Kulturrådet med kunnskap og forskning om tendenser i feltet, som grunnlag for utvikling, samordning og forenkling av tilskuddsordninger. Kulturrådet må skaffe kunnskap om bransjen og hvordan tilskuddene virker på utvikling av økonomien og feltet. Det gjelder særlig spørsmål om musikkens tilgjengelighet for publikum, arrangørfeltet, publisering og distribusjon av innspilt musikk. Kulturrådet vil invitere ett eller flere utrednings- og kunnskapsprosjekter for å kartlegge og analysere arrangørfeltet og fonogramfeltet.

Arrangørfeltet i dag er komplekst og består av svært mange forskjellige aktører, både i format, størrelse og organisering. Dette krever at en helhetlig strategi fra statlig hold for arrangørfeltet baserer seg på en grundig kartlegging av arrangørleddets ringvirkninger. Dette forutsetter en kartlegging av økonomien, logistikken og organiseringen av dagens arrangørhverdag. De nasjonale arrangørorganisasjoner har lenge jobbet for en større kartlegging av arrangørfeltet, og samler selv inn medlemsstatistikk og data om sin virksomhet.

Det er i den senere tid publisert flere undersøkelser om økonomisk utvikling i musikkbransjen i Norge. Det gjelder «Musikk i tall» for åra 2012 til 2015[3], Musikkbransjen i Norge 2011-2015[4] og Nasjonal festivalstatistikk for åra 2014 og 2015. De to sistnevnte festivalrapportene er forløperne til festivaldelen av den foreliggende rapporten[5].

3 Gjennomført av Rambøll på oppdrag av Norsk kulturråd: http://www.kulturradet.no/vis-publikasjon/-/musikk-litteratur-og-visuell-kunst-i-tall-2015

4 Gjennomført av Menon Economics og Handelshøgskolen BI, Senter for kreativ næring, på oppdrag av Music Norway: https://www.bi.no/globalassets/forskning/institutt-for-kommunikasjon-og-kultur/media/musikkbransjen-i-norge-2011-2015.pdf

5 Gjennomført av Kunnskapsverket i samarbeid med de nasjonale festival- og arrangørorganisasjonene FolkOrg, Norsk jazzforum, Norske Konsertarrangører og Norske Festivaler: Nasjonal festivalstatistikk 2014 http://kunnskapsverket.org/sites/kunnskapsverket.org/files/20151110%20-%20Festivalstatistikk%202014_digital%20fil.pdf
Nasjonal festivalstatistikk 2015 http://kunnskapsverket.org/sites/default/files/Nasjonal%20festivalstatestikk%202015%20Digital.pdf

Selv om de tre omtalte rapportene har som formål å kartlegge (blant annet) økonomiske strukturer i næringen, er definisjoner og resultater sprikende og kildene ulike. Det er framfor alt valg av datakilde som er bestemmende for hvilke enheter som omfattes, og dermed også for resultatene. Vi ser derfor nærmere på hva som skiller disse tre undersøkelsene innledningsvis i metodekapitlet.

Foreliggende rapport bygger på Live DMA-undersøkelsen allerede nevnt og de medlemsundersøkelsene som i 2014 og 2015 ble gjennomført av de nasjonale festival- og arrangørorganisasjonene FolkOrg, Norsk jazzforum, Norske Konsertarrangører, Norske Festivaler, og i 2015 også Klassisk og Norsk Viseforum, i samarbeid med Kunnskapsverket, med sikte på å få fram statistikk over festivalsektoren. Festivaler og arrangementer har fått stadig større oppmerksomhet både av media, lokale aktører og forskere, men det har ikke vært mulig å få en samlet oversikt over status i sektoren. Forskningen på feltet har vesentlig dreid seg om festivaler som fenomen (Tjora 2013; Vaagland 2013; Wollan 2009), og ringvirkninger for andre (Dahle m.f. 2013a og 2013b; Ericsson 2003, Bille 2009), men tradisjonell statistikk over oppslutning og økonomi – bransjestatistikk for festivaler - har i liten grad vært tilgjengelig. Resultater fra registreringene i 2014 og 2015 er publisert av Kunnskapsverket, med sikte på å være begynnelsen til utvikling av en bransjestatistikk over arrangører av levende musikk framført på klubber, konserter og festivaler. I 2016 er statistikken derfor utvidet til også å omfatte organisasjonene nyMusikk, Norsk Bluesunion og Norsk Kulturhusnettverk og helårsarrangører/arrangementer i tillegg til festivalene.

Mange mener å kunne registrere at det blir stadig flere festivaler, noe som i tilfelle utløser flere aktuelle problemstillinger om utviklingstrekk ikke bare innenfor festivalfeltet, men også for andre arrangører som kanskje ikke er like synlige eller har de samme ressursene som mange festivaler. Selve festivalbegrepet blir mer utydelig, og brukes i dag om de mest forskjellige typer aktiviteter, fra lokale «dager» til nasjonale festspill. Det hevdes at det generelt i samfunnet foregår deinstitusjonaliseringsprosesser (Mangset 2009), som også får konsekvenser for organiseringen i andre deler av kulturfeltet. Det betyr at prosjekter, fleksible og midlertidige organisasjoner, og liknende får større plass og betydning i forhold til tradisjonelle kulturinstitusjoner. Det økende omfanget av kulturfestivaler kan sees som et uttrykk for en slik utvikling, og da være bedre «tilpasset dagens måte å konsumere kultur på» enn tradisjonelle konserter (Klausen 2016).

Innenfor musikkfeltet er dette fenomenet som sagt viet en viss oppmerksomhet, men i mindre grad hva som skjer med helårsarrangører, scener og klubber som gir musikere og artister 'institusjonaliserte tilbud' og muligheter til å praktisere resten av året. En bransjestatistikk for festivalfeltet viser derfor bare deler av live-/konsertarrangørenes situasjon, der man ikke vet nok om hvordan sammenhengene mellom festival- og helårsarrangører egentlig er.

Festivaldager etter måned. Musikkfestivaler 2016.

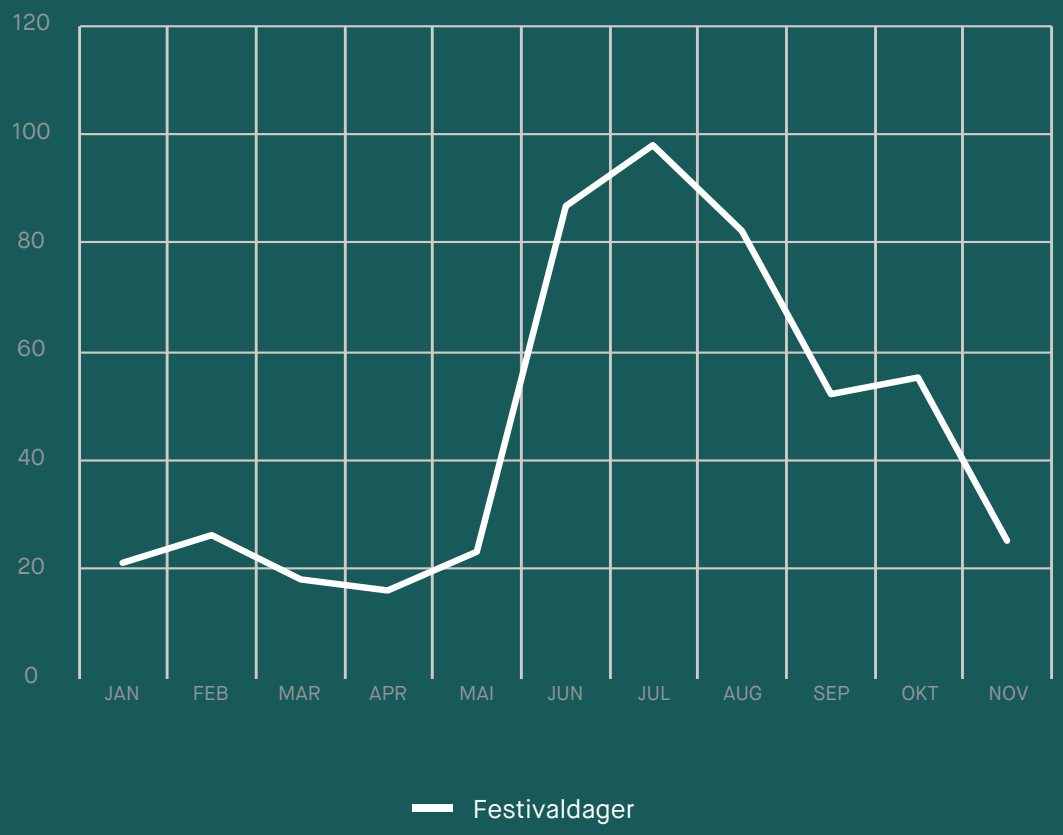

2 Metode

2.1 Om undersøkelsen – populasjon og svarinngang

I 2016 ble undersøkelsen gjennomført for tredje året for festivalsektoren, og for første året for helårsarrangørene. Statistikken for 2016 er altså utvidet til også å omfatte klubber og helårsarrangører, og Norsk Bluesunion, nyMusikk og Norsk Kulturhusnettverk er kommet til som deltakende organisasjoner. Grunndataene som samles inn er de samme for helårsarrangører, men omfanget og detaljeringsgraden i spørreskjemaet er ikke så stor som for festivalene. Samtidig er det slik at enkelte festivaler også drives i regi av helårsarrangører, og omlag 30% av helårsarrangørene som har svart på undersøkelsen gjør det. Ikke alle av disse har imidlertid ikke fått «tilbud» om å svare på festivalskjemaet, og det er derfor 32 av festivalene som helårsarrangørene har oppgitt at man arrangerer eller er medarrangør til, som også har svart på festivalstatistikken.

Undersøkelsen er gjennomført elektronisk, og de deltakende organisasjonene har selv distribuert spørreskjemaet via lenke til sine medlemmer. Organisasjonene har vært aktive deltakere i utformingen av spørsmålene, og enkelte tilleggsspørsmål er forbeholdt egne medlemmer. Skjemaene for henholdsvis helårsarrangører og festivaler er ikke helt likt utformet. Festivalskjemaet er vesentlig lengre og mer omfattende enn skjemaet som har gått til helårsarrangørene.

Det er noe varierende svarprosenter både mellom de ulike organisasjonene og arrangementstypene. Det er gjennomgående bedre svarinngang blant helårsarrangørene enn blant festivalene. Samlet har over halvparten (58%) av helårsarrangørene svart, og en noe mindre andel av festivalene (51%). I tillegg kommer internt frafall på enkeltspørsmål. Det blir oppgitt hvor mange som har svart på spørsmålet som rapporteres gjennom angivelse av «antall enheter (n)». Enkelte av organisasjonene har selv samlet inn statistikk og oversikter fra sine medlemmer, og initiativet til denne undersøkelsen er tatt for på sikt å få en mer helhetlig oversikt over bransjen, ikke bare over sine egne medlemmer. Hvis det fortsatt har vært overlapping eller misforståelser om fellesundersøkelsens funksjon for 2016, kan det ha påvirket mulighetene til å samle inn det som har blitt oppfattet som (liknende) statistikk ytterligere en gang.

Når det er sagt, er ikke nødvendigvis antall i seg selv en god indikator på hvem som har svart. Hvis det for eksempel er mest av mindre arrangører/ arrangementer som har svart, kan selv en relativt høy svarprosent målt i antall gi et uriktig bilde av eksempelvis publikumsoppslutning eller økonomitall, der store arrangører vil telle mye i en totaloversikt. Problemet er ofte at man som regel ikke har oversikt over disse dataene, men at det er nettopp dét man søker å kartlegge.

Tabell 2.1. Svarprosent etter medlemsorgangisasjon og type arrangør. Helårsarrangører og festivaler. 2016.

MEDLEMSORGANISASJON	HELÅRSARRANGØR: Svarprosent	Antall distribuert	FESTIVALER: Svarprosent	Antall distribuert
nyMusikk	67%	9	67%	6
Norsk Bluesunion	36%	47	18%	11
Klassisk	61%	33	32%	25
FolkOrg	55%	29	48%	23
Norsk Viseforum	80%	10	33%	6
Norsk Kulturhusnettverk	60%	112	-	-
Norske Konsertarrangører	44%	209	54%	110
Norsk jazzforum	87%	83	100%	22
Norske Festivaler	-	-	43%	63
I alt	**58%**	**532**	**51%**	**266**
Antall svar i alt (n)	**(307)**		**(135)**	

Grunnstammen av spørsmål er søkt harmonisert i de to undersøkelsene. Det er likevel ikke til å unngå at både spørsmål og formuleringer blir litt forskjellig, både på grunn av arrangementenes karakter og fordi detaljeringsgraden er forskjellig i de to skjemaene. Vi har derfor presentert resultatene for henholdsvis helårsarrangører og festivaler hver for seg i rapporten, og kategorisert de etter den hovedsjangeren arrangørene selv har plassert seg i.

Kulturhusene har en litt annerledes driftssituasjon enn de øvrige helårsarrangørene, og som derfor bidrar til å «forkludre» statistikken for helårsarrangørene. De 69 kulturhusene som har svart utgjør en stor del av svarene innenfor sjangrene «rock/pop», «sjangeroverskridene o.a.» og «barn og unge»[6]. Vi har derfor valgt også å ta ut kulturhusene som en egen kategori i tabellene som omfatter helårsarrangører, *samtidig* som de inngår i «sin egen» sjanger[7].

Selv om svarprosenten isolert sett kan vurderes som brukbar i mange sammenhenger, så er frafallet også relativt stort[8]. En vanlig metode å kompensere for det, er å bruke gjennomsnittstall fra dem som har svart for å estimere resultater til å omfatte hele populasjonen, eller å veie materialet for å stemme fordelingsmessig med variabler man har oversikt over. Det forutsetter at frafallet utgjør en mindre del av materialet og/eller man har kjennskap til fordelingen på de uavhengige variablene (som påvirker det man vil måle). Det gir ikke alltid nødvendigvis «bedre» resultater, ettersom man sjelden vet hvordan kjente variabler påvirker resultatene. Snarere tvert imot er det jo ofte slike forhold man ønsker å avdekke. Vi har derfor valgt å presentere tallene uveid og slik de er meldt. For øvrig har materialet gjennomgått vanlige rutinemessige korreksjoner og opprettinger.

6 I "rock/pop" er 25 av 83 enheter kulturhus, i «sjangeroverskridene o.a.» 31 av 62, og i «barn og unge» er samtlige 6 svar fra kulturhus.

7 I tabellene omfatter altså summen «i alt» både kulturhusene og de øvrige arrangørene, men kulturhusene er i tillegg spesifisert som egen gruppe.

8 Ved et trukket utvalg der man kjenner sannsynligheten for at respondenten skal bli med finnes statistiske metoder for å beregne sannsynligheten også for resultatet. Frafallet i denne undersøkelsen gjør at materialet er mer å anse som «selvselektert», og man derfor ikke har statistiske metoder for å beregne usikkerhet.

2.2 Flere undersøkelser og mange tall – hva er «riktig»?

Det er i den senere tid publisert flere undersøkelser som har tatt mål av seg til å kartlegge økonomien i musikkbransjen. De som ligger «nærmest» den herværende er som nevnt «Musikkbransjen i Norge 2011-2015» og «Musikk i tall 2015». Tallene som framkommer i disse tre undersøkelsene er til dels svært forskjellige, noe som kan virke forvirrende og svekke tilliten til etterretteligheten i rapportene. Vi har derfor gått igjennom disse tre undersøkelsene og gjør nedenfor rede for *hva* som rapporteres i de respektive og *på basis av hva*. Hovedbildet er anskueliggjort med utgangspunkt i figur 2 i «Musikkbransjen i Norge», og som viser at de tre undersøkelsene måler helt forskjellige deler av bransjen.

«Musikkbransjen i Norge 2011-2015» er den mest omfattende av disse tre når det gjelder hvilke *næringsområder*[9] og delvis *bedrifts-/virksomhetstyper* som er inkludert. Dette er typisk de to forholdene som varierer mellom ulike studier og som gir store utslag i resultatene. I figuren nedenfor vises at det er forskjeller i hvilke næringsområder som er inkludert i respektive studie.

Det som ikke like klart framgår er ulikhetene når det gjelder hvilke bedrifter eller virksomheter som er inkludert *innenfor* respektive næringsområde. Som det framgår av figuren, er populasjonen i herværende undersøkelse den med smalest næringsomfang, og har med virksomheter i kun to av de elleve undergruppene i «Musikkbransjen i Norge 2011-2105». I disse to gruppene er det dessuten bare virksomheter som er registrerte medlemmer i de ni medlemsorganisasjonene som inngår i vår populasjon, det vil si 776 virksomheter i alt.

Av de som har svart i vår undersøkelse er henholdsvis 60% (helårsarrangører) og 71% (festivaler) enten stiftelser eller ideell/frivillig forening, lag eller innretning (FLI). Kun 14% respektive 22% er aksjeselskaper ol. eller enkeltpersonforetak, som er de to selskapsgruppene som er inkludert i «Musikkbransjen i Norge». «Musikkbransjen i Norge» omfatter 148 næringsdrivende selskap i gruppene helårs- og festivalarrangører, som er valgt ut fordi de hadde en registrert verdiskaping[10] på kr. 100 000,- eller mer i 2015 (s.37).

Dette indikerer at selv om næringsområdet er sammenfallende, er det likevel klart at resultatene i liten grad dekker samme gruppe av virksomheter. For «Musikk i tall 2015» vet vi ikke hvor mange virksomheter tallene baserer seg på. Man har der søkt å få et «*så fullstendig bilde som mulig av inntektene fra forbrukerne*» (s.38), og omsetningstallene er hentet inn via ulike bransje- og medlemsorganisasjoner. Der «Musikkbransjen i Norge» inkluderer selskap og verdiskaping fra hele verdikjeden, har «Musikk i tall» konsentrert seg om sisteleddet, omsetningstall fra salg til forbrukerne.

9 Basert på NACE-koder.

10 Verdiskaping måles som virksomhetens driftsresultat + lønnskostnader, og må ikke forveksles med omsetning.

Slik sett er alle tallene «riktige» - bare man vet hva de omfatter[11].

Oppsummert:

UNDERSØKELSE:	OMFATTER:
«Musikkbransjen i Norge»	• selskap i hele verdikjeden fra 11 undergrupper • aksjeselskaper ol. med mer enn kr. 100 000,- i verdiskaping 2015 (resultater på undergruppenivå) • 148 selskaper av helårsarrangører og festivalarrangører • ulike resultatmål: verdiskaping, sysselsetting (omsetning er ikke delbransjefordelt) • rapportert omsetning 2015: 9 980 MNOK
«Musikk i tall»	• siste ledd i verdikjeden – salg til forbruker • fire delgrupper (av de 11 i Musikkbransjen i Norge) • uklart hvor mange virksomheter som er inkludert • resultatmål: omsetning • rapportert omsetning 2015: 3 727 MNOK
«Arrangørstatistikk»	• 420 av 776 medlemmer i ni organisasjoner av helårs- og festivalarrangører • det vil si: dekker deler av undergruppene helårs- og festivalarrangør • kun 16% er aksjeselskap (58) eller enkeltpersonforetak (9) • resultatmål: omsetning, kostnader og sysselsetting • ingen fullstendig rapport for 2015 – registrert omsetning for 2016 og tidligere undersøkelser gir et grovt estimat basert på ufullstendige tall/dårlig svarprosent for 2016 på 1 400- 1 500 MNOK

Figur 2.1.: Næringsgrupper inkludert i respektive undersøkelse om musikkbransjen i Norge. Music Norway/ BI:CCI (MN), Kulturrådet/Rambøll (KR) og Arrangørforum/ Kunnskapsverket (KV).

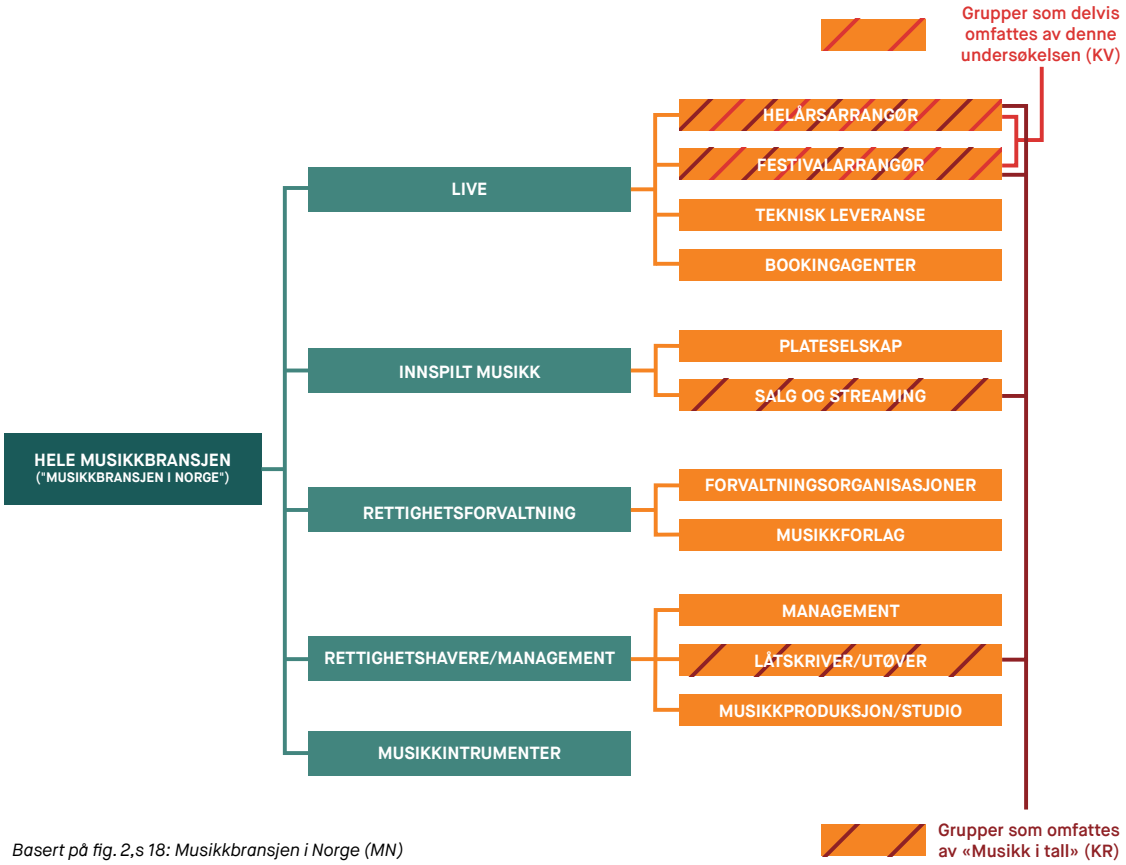

Basert på fig. 2,s 18: Musikkbransjen i Norge (MN)

11 For mer om gjennomføring og metode i "Musikk i tall" og "Musikkbransjen i Norge" henvises til respektive undersøkelse, se note 1-3.

3 Arrangørvirksomhetens struktur

3.1 Organisasjonsform helårsarrangører og festivalarrangører

Som vi allerede har nevnt, er de fleste virksomhetene registrert som ideell, frivillig virksomhet eller stiftelse. Det er noen forskjeller i organisasjonsformen mellom helårsarrangørene og festivalene. Ca halvparten av helårsarrangørene er en ideell eller frivillig organisasjon, og i underkant av 15% enten tilhørende henholdsvis kommunal etat (kulturhus), aksjeselskap ol. eller enkeltmannsforetak.

Blant festivalarrangørene er det en relativt klar tredeling i organisasjonsform: Den største gruppen også her er registrert som ideell/frivillig organisasjon (44%), så er det både mange stiftelser (27%), aksjeselskap ol. eller enkeltmannsforetak (22%). (Jfr. fig. 3.1.)

Figur 3.1. Arrangører etter organisasjonsform og arrangørtype. Prosent 2016.

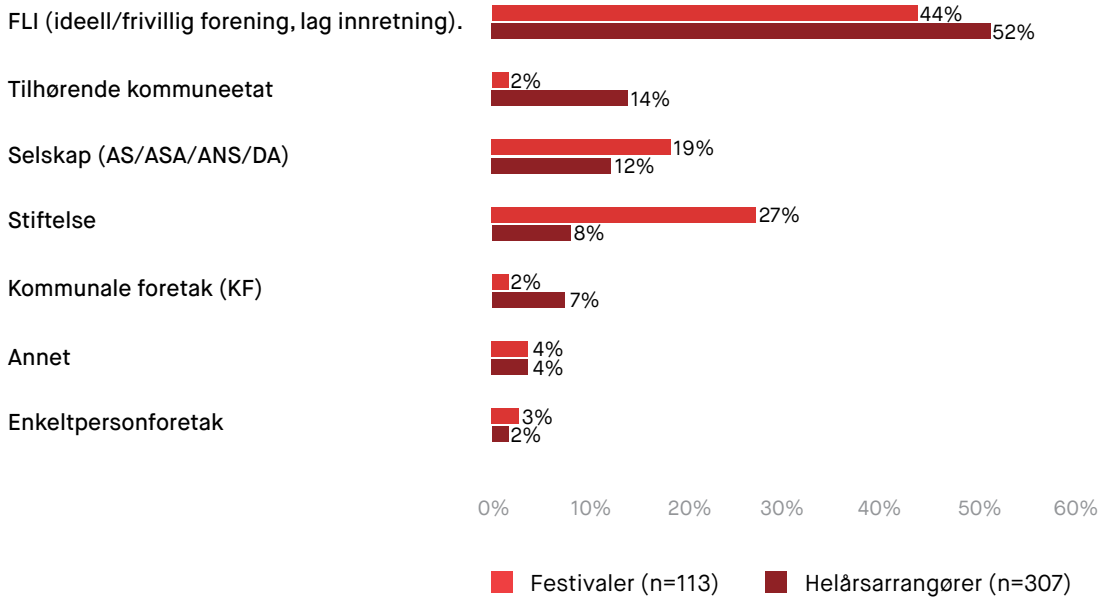

3.2 Helårsarrangører: Kapasitet på konsertlokalet

Helårsarrangørene har fått spørsmål om hvor stor kapasitet man har på sitt konsertlokale. Vi har (på bakgrunn av den europeiske klubbundersøkelsen LiveDMA) delt inn helårsarrangører i små (<400), middels (400-999) og store (>1000) scener. Av svarene går det fram at nesten tre fjerdedeler (71%) har under 400 plasser, og er det som i EU-sammenheng er klassifisert som små. De fleste av «de små» er enda mindre enn det, faktisk heller rundt halvparten så store eller med en kapasitet på rundt 150-200 personer[12]. Halvparten av samtlige (mediantallet) har en kapasitet på under 300 personer. Det er under 5% som melder om publikumskapasitet på 1000 plasser eller mer. Den gjennomsnittlige publikumskapasiteten for alle er ca 600 personer, men det tallet trekkes altså opp av noen få store arrangører (tab. 3.1.).

Tabell 3.1. Det faste konsertlokalets kapasitet. Helårsarrangører 2016.

KONSERTLOKALETS PERSONKAPASITET	Andel	Kapasitet: -gjennomsnitt	-median	(n)
Under 400 personer	71 %	194	160	145
400-999 personer	25 %	566	508	64
1000 personer eller flere	4 %	5313	1207	14
I alt	100 %	622	300	223

Samtlige respondenter ovenfor har ett fast konsertlokale, og en tredjedel eier dette selv. De store lokalene er imidlertid i langt større grad eid av arrangøren, det er mer enn dobbelt så stor andel av dem med kapasitet over 400 personer som eier lokalet selv (jfr. fig. 3.2.).

Figur 3.2. Helårsarrangører etter eierskap til konsertlokalet og kapasitet. Prosent 2016.

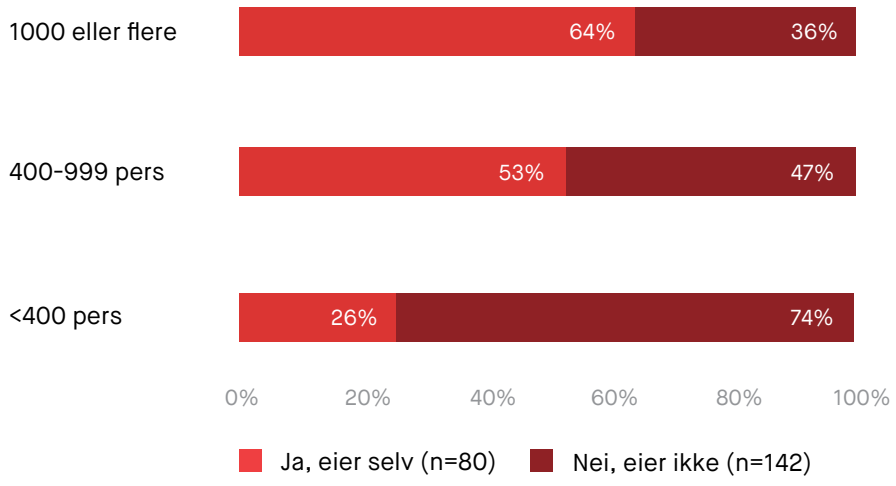

12 En framtidig klassifisering rettet mot norske forhold bør ha ytterligere (minst) én gruppe i nedre del av klassifiseringen. Det registreres på flere temaområder som søkes harmonisert med standarder utarbeidet i EU at det er «skalaforskjeller» i forhold til Norge.

Organisasjonsformen blant de små er framfor alt frivillig eller ideell organisasjon. Kommunale aktører, enten de er kommunalt foretak eller direkte underlagt en etat, ligger vesentlig i området 400-999 personer. De største aktørene er primært organisert som aksjeselskap eller liknende (jfr. fig. 3.3.).

Figur 3.3. Helårsarrangører etter organisasjonsform og kapasitet. Prosent 2016.

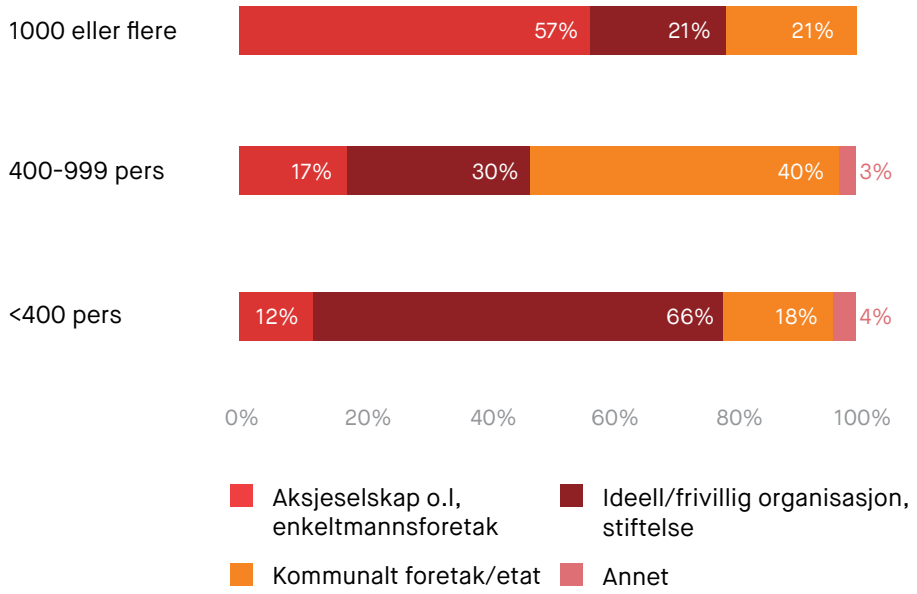

Så er det jo slik at størrelse og kapasitet på det faste konsertlokalet også til en viss grad henger sammen med hvilken sjanger man hovedsakelig opererer i. Sjangre med større publikumsappell eller «format» har også lokaler tilpasset det, og omvendt. Jazz, blues og visesang er typisk sjangre vi finner i de minste lokalene, mens rock, pop og klassisk er for de større arenaer. I skjemaet ble de som ikke fant en passende sjanger blant de nevnte, klassifisert som «annet». De utgjør en relativt stor andel i alle størrelsesgrupper og også andre klassifiseringer senere i rapporten. Det er en «ensartet uensartet» gruppe som hovedsakelig består av aktører som ikke er dedikert én enkelt sjanger, men opererer med flere ulike sjangre og/eller sjangeroverskridende aktivitet (jfr. fig. 3.4.). Vi har derfor videre valgt å benevne disse aktørene «*sjangeroverskridende o.a.*».

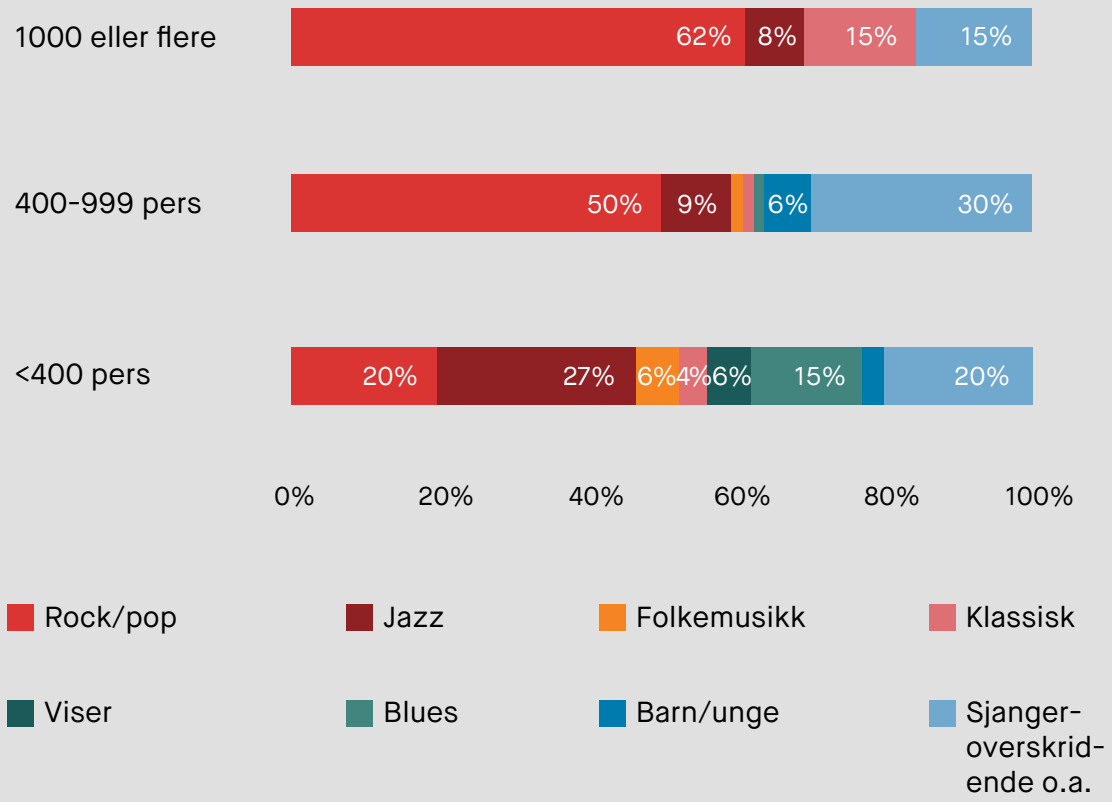

Figur 3.4. Helårsarrangører etter hovedsjanger og kapasitet.
Prosent 2016.

4 Helårsarrangører

4.1 Omfang på konsertaktiviteten og publikumsoppslutning

De to andre undersøkelsene vi har vist til foran (kap. 2.2.) har kun sett på økonomien i musikkbransjen. Det er selvsagt en viktig del, og på sikt avgjørende for aktivitet og overlevelse, men det er nok slik at selve konsertaktiviteten for mange arrangører også kan være et vel så viktig motiv som økonomien. Det er derfor interessant å se på hva som meldes om aktiviteten gjennom året.

I alt er det rapportert om 7 100 billetterte konserter og musikkarrangementer i løpet av 2016. Disse ble besøkt av halvannen million publikummere, og det var totalt over 50 000 utøvere engasjert. De fleste arrangementene – over en tredjedel – var registrert innenfor rock og pop[13]. Dette er også den sjangeren som har størst publikumsoppslutning. Rock- og poparrangørene utgjør en fjerdedel av alle arrangører i materialet, men har nesten halvparten, det vil si ca 700 000, av publikummerne. Arrangører av klassisk og tilhørende musikk[14] har også en stor andel av publikummere i forhold til hvor mange de utgjør av arrangørene. Et annet trekk ved de klassiske arrangementene er at mange engasjerer store ensembler og orkestre på sine arrangementer, men det finnes mindre arrangører også innenfor klassisk musikk.

Arrangørene innenfor jazz- og bluessjangrene er mindre aktører målt i publikumsoppslutning, der begge sjangre har under 100 betalende i gjennomsnitt pr arrangement. Publikumstallene for bluesklubbene må sees i lys av at de heller ikke har så mange arrangementer, noe om naturligvis påvirker volumet på de samlede publikumstallene (tab. 4.1.).

I alt ble det i 2016 gjennomført i underkant av 2 000 åpne arrangementer uten inngangsbillett for publikum. Anslagsvis er publikumstallet estimert til ca 180 000 personer, og involverte ca 20 000 utøvere. Ser vi på omfang og sjangerfordeling av gratisarrangementene er bildet noenlunde likt det for billetterte arrangementer: Det tilbys flest åpne arrangementer innenfor rock og pop, og det er denne sjangeren som bidrar med flest utøvere også på denne typen arrangementer. På den andre sida er det få åpne gratisarrangementer særlig innenfor sjangrene folkemusikk og klassisk, men også delvis blues. Fra de åpne jazzarrangementene, som verken er flere eller færre enn andelen arrangører skulle tilsi, rapporteres det om relativt sett få utøvere som deltar (tab. 4.2.).

13 Omfatter rock, pop, metal og country.

14 Omfatter klassisk, samtidsmusikk og festspill.

Tabell 4.1. Konsertaktivitet (arrangementer, utøvere og publikum) etter hovedsjanger. Billetterte arrangementer. Helårsarrangører 2016.

SJANGER	Andel musikk-arrangementer	Andel band/ artister/ orkestre	Andel utøvere	Andel betalende publikummere	Andel ikke-betalende* publikummere	Andel svar (n)
Rock/pop, mv.	36 %	38 %	27 %	45 %	44 %	24 %
Jazz	21 %	19 %	15 %	7 %	25 %	26 %
Folkemusikk	3 %	3 %	4 %	1 %	2 %	5 %
Klassisk	9 %	6 %	13 %	20 %	6 %	9 %
Viser	1 %	1 %	0 %	1 %	1 %	3 %
Blues	5 %	4 %	3 %	1 %	2 %	10 %
Barn og unge	2 %	2 %	3 %	1 %	2 %	3 %
Sjangeroverskridende o.a.	23 %	26 %	35 %	23 %	19 %	19 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
I alt, antall	7 100	8 500	56 000	1 400 000	118 000	(243)
- av dette kulturhus	2 700	2 800	24 300	713 500	40 700	(45)
Antall pr. arrangør:						
- median	12	16	67	893	100	
- gjennomsnitt	29	36	242	5 932	510	

Tabell 4.2. Konsertaktivitet (arrangementer, utøvere og publikum) etter hovedsjanger. Åpne arrangementer. Helårsarrangører 2016.

SJANGER	Andel musikk-arrangementer	Andel band/ artister/ orkestre	Andel utøvere	Andel ikke-betalende* publikummere	Andel svar (n)
Rock/pop, mv.	31 %	28 %	64 %	29 %	22 %
Jazz	33 %	23 %	12 %	31 %	29 %
Folkemusikk	1 %	1 %	0 %	1 %	5 %
Klassisk	4 %	2 %	2 %	3 %	9 %
Viser	2 %	1 %	0 %	0 %	3 %
Blues	6 %	5 %	3 %	10 %	10 %
Barn og unge	4 %	6 %	5 %	5 %	3 %
Sjangeroverskridende o.a.	19 %	34 %	13 %	20 %	19 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
I alt, antall	1 900	2 200	20 000	183 000	(222)
- av dette kulturhus	400	700	2 900	48 000	(41)
Antall pr. arrangør:					
- median	1	2	5	70	
- gjennomsnitt	8	10	89	824	

*Estimert publikumstall på åpne gratisarrangementer

Gjennomsnitts- og mediantallene[15] for hele året 2016 viser at det er mange mindre arrangementer, men at gjennomsnittet trekkes opp av noen få store. Ser vi på antall betalende publikummer *pr. arrangement* og etter størrelse på konsertlokalet, så er gjennomsnittet gjennomgående lavere enn kapasiteten skulle gi rom for. Selv for arrangementer i den største gruppa, med kapasitet på mer enn 1000 plasser,

15 Det tallet som utgjør midtpunktet i en sortert tallrekke, det vil si at det er like mange arrangører som oppgir en verdi som ligger under mediantallet som over.

er gjennomsnittlig 'oppmøte' på 500 personer. Tilsvarende tall er 100 og 200 personer oppmøtt på arrangementer i lokaler med kapasitet på henholdsvis under 400 respektive 400-999 personer. Uttrykt i kapasitetsutnyttelse lå den rundt 50% i 2016, litt høyere for de minste lokalene.

Tabell 4.3. Antall arrangementer** og publikumsoppslutning** etter konsertlokalets størrelse. Helårsarrangører 2016.

KONSERTLOKALETS PERSONKAPASITET	Andel	Antall arrangementer	Antall betalende	Andel ikke-betalende* publikummere	Antall svar (n)
Under 400 personer	71 %	2571	253277	35355	121
400-999 personer	25 %	2754	529573	51170	45
1000 personer eller flere	4 %	1121	575998	12583	10
I alt	100 %	6446	1358848	99108	176

* Omfatter gjesteliste, sponsorer/samarbeidspartnere, frivillige og medarbeidere som er til stede som publikum på billetterte arrangementer
** Totaltallene blir noe mindre enn ved rene frekvensopptellinger når de fordeles etter størrelse på konsertlokalet da ikke alle arrangører har svart på størrelsen.

Tabell 4.4. Arrangementer og publikumsoppslutning etter konsertlokalets størrelse. Helårsarrangører 2016. Sentralmål.

KONSERTLOKALETS PERSONKAPASITET	Andel	Antall arrangementer: -gjennomsnitt	-median	Gjennomsnittlig betalende pr. arrangement	Antall svar (n)
Under 400 personer	71 %	21	12	100 personer	121
400-999 personer	25 %	61	50	200 personer	45
1000 personer eller flere	4 %	112	72	500 personer	10
I alt	100 %	37	18	210 personer	176

4.2 Inntektsstruktur og finansiering av aktiviteten

Aktivitet er som sagt viktig, men uten penger blir det heller ikke aktivitet. Hvordan inntektssida til arrangørene er sammensatt er derfor interessant, ikke bare i et makroperspektiv for næringsområdet som helhet, men også hvilke ulike inntektskilder som gjør seg gjeldende og hvordan disse er fordelt mellom sjangrene.

Det er registrert 420 millioner kroner i samlede inntekter av dem som har svart[16]. Billettinntektene utgjør 172 millioner kroner, det vil si nær halvparten, og offentlige tilskudd 135 millioner kroner, ca en tredjedel. «Andre inntekter» utgjør en relativt stor sum med 75 millioner kroner, men der er det noen få aktører som har store inntekter fra særlig lokalleie og andre typer arrangement enn konsertvirksomhet. Medlemskontingenter, grasrotandeler, mva-kompensasjon samt diverse gaver er også typiske inntekter der. Med nevnte inntekter, og inkludert lokalleie, mv. dekkes da over 70% av beløpet som er oppgitt som andre inntekter (tab. 4.5).

16 Vi kan ikke vite i hvilken grad arrangørene har svart på alle inntektsposter som det er spurt om. Det er imidlertid kun to som ikke har oppgitt noen inntekter.

Tabell 4.5. Helårsarrangører etter inntektstype og hovedsjanger. Tusen kroner 2016.

SJANGER	Billett-inntekter	Tilskudd	Sponsor-inntekter	Gave-forsterkning	Bar/ restaurant*	Andre inntekter	I alt	Antall svar (n)
Rock/pop	88 012	35 918	3 190	218	19 800	22 677	169 816	(83)
Jazz	13 888	25 316	2 261	431	6	10 610	52 513	(68)
Folkemusikk	2 053	19 291	-	-	3 808	3 354	24 700	(16)
Klassisk	5 741	7 038	1 217	-	3 706	31 834	49 536	(23)
Viser	768	760	104	-	33	26	1 691	(9)
Blues	3 317	2 644	850	20	142	1 763	8 737	(29)
Barn og unge	1 422	1 737	98	-	0	742	3 999	(6)
Sjangerover-skridende o.a.	56 583	42 849	2 771	-	145	5 510	107 857	(62)
I alt, tkr.	**171 800**	**135 600**	**10 500**	**669**	**24 800**	**76 500**	**419 000**	(299)
- av dette kulturhus (tkr.)	96 200	74 000	4 500	-	3 700	4 500	182 600	(67)
- %	41 %	32 %	3 %	0 %	6 %	18 %	100 %	

*Det er bare medlemmene i NKA som er bedt om å spesifisere inntekter fra bar/restaurant osv. i egen post. I den grad også andre arrangører har serveringsinntekter er det rimelig å anta at «andre inntekter» inkluderer serveringsinntekter. Der det har vært kjent er serveringsinntektene flyttet.

I tabell 4.6. framkommer det hvordan finansieringen av konsertvirksomheten var innenfor hver enkelt sjanger. Rock/pop og sjangeroverskridende arrangement ble finansiert med en stor andel billettinntekter. For de sjangeroverskridende arrangementene var billetter og offentlige tilskudd eneste kilder, mens rock/pop ikke hadde så stor andel offentlig finansiering men andre inntekter fra både servering og annet.Begge disse sjangrene har stort innslag av kulturhus, som kan tilsløre bildet for andre arrangører i sjangeren. Jazz og folkemusikk synes å være mer avhengig av de offentlige tilskuddene enn de øvrige sjangrene ser ut til å være, men enkeltsvar fra noen få store kan ha stor innflytelse på den totale fordelingen. Tidligere undersøkelser indikerer at også klassisk får en stor andel av offentlige tilskudd, men det viser ikke våre tall for 2016. En bidragende årsak til det kan være at noen få aktører i materialet har hatt store leieinntekter («andre inntekter»), som neppe er representativt for hele sjangeren, men som forkludrer fordelingen her. Sponsorinntekter utgjorde ingen stor andel innenfor noen av sjangrene, med ca 10% av inntektene til blues som den største andelen (jfr. tab. 4.6).

Tabell 4.6. Helårsarrangører etter inntektspost og hovedsjanger. Prosent 2016.

SJANGER	Billett-inntekter	Tilskudd	Sponsor-inntekter	Gave-forsterkning	Bar/ restaurant*	Andre inntekter	I alt	I alt, tusen kr.	Antall svar(n)
Rock/pop	52 %	21 %	2 %	0 %	12 %	13 %	100 %	169 800	(83)
Jazz	26 %	48 %	4 %	1 %	0 %	20 %	100 %	52 500	(68)
Folkemusikk	9 %	77 %	0 %	0 %	0 %	14 %	100 %	24 700	(16)
Klassisk	12 %	14 %	2 %	0 %	7 %	64 %	100 %	49 500	(23)
Viser	45 %	45 %	6 %	0 %	2 %	2 %	100 %	1 700	(9)
Blues	38 %	30 %	10 %	0 %	2 %	20 %	100 %	8 700	(29)
Barn og unge	36 %	43 %	2 %	0 %	0 %	19 %	100 %	4 000	(6)
Sjangerover-skridende o.a.	52 %	40 %	3 %	0 %	0 %	5 %	100 %	107 900	(62)
I alt	41 %	32 %	3 %	0 %	6 %	18 %	100 %		
I alt, tusen kr.	**171 800**	**135 600**	**10 500**	**669**	**24 800**	**76 500**		**419 000**	(299)
- av dette kulturhus (tkr.)	**96 200**	**74 000**	**4 500**	-	**3 700**	4 500		**182 600**	(67)

* Det er bare medlemmene i NKA som er bedt om å spesifisere inntekter fra bar/restaurant osv. i egen post. I den grad også andre arrangører har serveringsinntekter er det rimelig å anta at «andre inntekter» inkluderer serveringsinntekter.

Av de offentlige tilskuddene sto staten og kommunene for om lag halvparten hver. Statlige tilskudd rapporteres framfor alt fra jazz og folkemusikk i tillegg til sjangeroverskridende arrangementer. Det framkommer også at den statlige støtten er svært ujevnt fordelt blant arrangørene. De 10 største mottok om lag tre fjerdedeler av samlet tilskudd fra staten, og de to største alene mottok nesten halvparten av samlet statlig støtte.

Kommunale tilskudd går også til sjangeroverskridende tiltak og dessuten til rock/pop. En stor del av både statlig og kommunal støtte går til kulturhusene. For den kommunale støtten ellers er det imidlertid rimelig å anta at det er vel så mye geografi som sjanger som avgjør hvilke tiltak kommunene støtter, og dermed at den lokale aktiviteten styrer litt av sjangerfordelingen (tab. 4.7.).

Tabell 4.7. Offentlige tilskudd etter administrasjonsnivå og hovedsjanger. Helårsarrangører 2016. Prosent.

SJANGER	Tilskudd stat	Tilskudd fylkeskommune	Tilskudd kommune	Tilskudd EU/ internasjonalt	I alt
Rock/pop	2 %	20 %	50 %	0 %	26 %
Jazz	33 %	50 %	4 %	32 %	19 %
Folkemusikk	29 %	6 %	0 %	46 %	14 %
Klassisk	9 %	10 %	1 %	0 %	5 %
Viser	1 %	1 %	0 %	0 %	1 %
Blues	3 %	4 %	0 %	22 %	2 %
Barn og unge	0 %	0 %	2 %	0 %	1 %
Sjangeroverskridende o.a.	22 %	8 %	42 %	0 %	32 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
I alt, tusen kr.	64 800	3 200	67 700	100	135 700
- av dette kulturhus (tkr)	25 200	630	48 200	-	74 000

4.3 Utgifter og økonomi

Arrangørene ble bedt om å oppgi sine totale utgifter knyttet til musikkrelaterte aktiviteter. På dette spørsmålet er det stort frafall, og det er 68% i materialet som også har oppgitt tall for sine samlede utgifter i 2016. Det ser derfor ut som det har vært større tilbøyelighet til å oppgi inntektene enn utgiftene. Det er muligens lettere å ha oversikt over inntekter – i alle fall hyggeligere.

Det er registrert samlede kostnader i 2016 på 274 millioner kroner. Arrangørene er bedt om å oppgi musikkhonorar til norske og utenlandske artister, lønnskostnader og husleie/bygningsdrift[17]. Disse fire kostnadspostene utgjør til sammen ca halvparten av de samlede kostnader for alle sjangre samlet. De dominerende postene er musikkhonorarer til norske artister og lønnskostnader med rundt en fjerdedel hver seg (tab. 4.8.).

17 Dette er bare spurt om fra dem som eier lokalene selv.

Det syns likevel å være en del strukturelle forskjeller mellom sjangrene[18] når det gjelder kostnadsbilde. Kostnads*andelen* som går til musikkhonorar er høy for visemusikk og lav for folkemusikk, og relativt høy for klassisk musikk. Her må en ha i mente at en høy andel ikke nødvendigvis tilsier høy honorering, men like gjerne kan bety at man bruker de pengene man har til honorarer og ellers driver rimelig.

Disse fire kostnadspostene utgjør mellom 80% og 90% både for klassisk musikk og arrangementer for barn og unge, men kun 15-20% for folkemusikk. Omfanget av lønnskostnader ser i stor grad ut til å avgjøre, og denne utgiftsposten utgjør rundt 40%[19] av de samlede kostnadene i disse to sjangrene (tab. 4.8.).

Tabell 4.8. Helårsarrangører etter sjanger og utgiftspost. Prosent 2016.

SJANGER	Musikkhonorar - norske	Musikhonorar - utenlandske	Lønnskostnader	Husleie/ bygningsdrift	Sum av oppgitte poster*	Totale utgifter =100%, tusen kr. x.mva	(n)
Rock/pop	21 %	2 %	31 %	5 %	58 %	94 814	(33)
Jazz	24 %	4 %	17 %	0 %	46 %	51 519	(64)
Folkemusikk	13 %	3 %	1 %	0 %	16 %	24 092	(8)
Klassisk	32 %	0 %	55 %	0 %	88 %	15 322	(15)
Viser	49 %	1 %	23 %	0 %	73 %	1 684	(6)
Blues	27 %	9 %	17 %	0 %	53 %	7 667	(18)
Barn og unge	31 %	0 %	53 %	0 %	84 %	2 814	(4)
Sjangerover-skridende o.a.	20 %	3 %	33 %	6 %	61 %	76 135	(29)
I alt	23 %	3 %	27 %	3 %	56 %		
I alt, tusen kr.	62 100	7 400	75 000	8 900	153 400	274 000	(177)
- av dette kulturhus (tkr.)	7 700	1 600	38 100	7 900	55 300	130 800	(24)

* Hvor mye disse fire utgiftspostene utgjør av det arrangørene har oppgitt som totale utgifter.

4.4 Driftsresultat og lønnsomhet

Setter vi sammen inntekter og utgifter kan vi få en pekepinn om lønnsomheten[20]. Vi så foran at det ble registrert ca 420 millioner kroner i samlede inntekter hos de 299 arrangørene som har svart på dette. De 177 som også har oppgitt sine kostnader hadde inntekter på i underkant av 270 millioner kroner 2016. Med utgifter på 274 millioner kroner gir det et negativt driftsresultat på ca 5 millioner kroner, som gir en driftsmargin[21] på -2%. Det er forskjeller mellom de ulike sjangrene, men det er likevel usikkert om det speiler sjangeren eller dem som har svart (tab. 4.9).

18 Med så pass få enheter i flere av sjangrene kan det være usikkerhet om enkeltaktørers kostnadsbilde kan overføres til hele sjangeren, og i hvilken grad forskjeller mellom sjangrene er et uttrykk for sjangerspesifikke fordelinger.

19 55% og 53% av henholdsvis 88% og 84%.

20 Da bruker vi tall fra de enhetene som har svart både på inntekter og utgifter.

21 Driftsmarginen angir resultatet i prosent av omsetningen (inntekten), og kan dermed sammenliknes direkte.

Tabell 4.9. Helårsarrangører etter lønnsomhet og hovedsjanger. Tusen kroner 2016.

SJANGER	Samla inntekter	Samla utgifter	Resultat	Driftsmargin	(n)
Rock/pop	91 474	94 814	-3 339	-4 %	33
Jazz	52 513	51 519	994	2 %	64
Folkemusikk	24 609	24 092	517	2 %	8
Klassisk	15 234	15 322	-88	-1 %	15
Viser	1 691	1 684	7	0 %	6
Blues	8 737	7 667	1 071	12 %	18
Barn og unge	3 999	2 814	1 185	30 %	4
Sjangerover-skridende o.a.	70 701	76 135	-5 433	-8 %	29
I alt	268 959	274 045	-5 087	-2 %	177

4.5 Sysselsetting

Det er spurt arrangørene om sysselsetting i form av lønnede ansatte, frivillige og personer i praksis eller tilrettelagt arbeid. Lønnet personale er fordelt etter hvilken «avdeling» de arbeider i, det vil si «teknisk og produksjon», «bar/servering/billettsalg», «administrasjon[22]» og «vakthold og sikkerhet». Det er spurt om både antall personer og arbeidsinnsatsen målt i årsverk.

I alt er det registrert om lag 1400 ansatte i lønnet arbeid, 5500 frivillige og 250-300 i praksis eller tilrettelagt arbeid, som til sammen har utført litt over 600 årsverk (tab. 4.10.). Det er også et klart trekk at mye av virksomheten gjennomføres ved hjelp av frivillig arbeid. Mediantallene for lønnet personale viser at det er noen få store som står for det meste av sysselsettingen, mens det er mange som ikke har ansatt personale over hode.

Forholdet mellom personer og arbeidsinnsats er diametralt motsatt mellom fast ansatte og frivillige. Fast ansatte medarbeidere sto for 70% av samlet arbeidsinnsats, men bare 20% av antallet sysselsatte. De frivillige utgjorde nær 80% av dem som hadde vært sysselsatt i 2016 men utførte ikke mer enn en fjerdedel av samlet arbeidsinnsats (tab. 4.10). Dette er helt i tråd med registreringene gjort i andre europeiske land (Live-DMS 2015).

22 Omfatter booking, ledelse, markedsføring, regnskap, mv.

Tabell 4.10. Helårsarrangører etter hovedsjanger og type sysselsetting. Antall personer og årsverk 2016.

	Medarbeidere i lønnet arbeid		Frivillige		Medarbeidere i praksis /tilrettelagt arbeid	
SJANGER	Antall personer	Antall årsverk	Antall personer	Antall årsverk	Antall personer	Antall årsverk
Rock/pop	635	196,8	3124	80,8	77	5,6
Jazz	54	14,9	1192	39,5	159	4,3
Folkemusikk	29	11,5	86	1,3	1	0,1
Klassisk	140	43,9	107	4,8	1	0,0
Viser	53	9,9	81	4,3	1	1,0
Blues	23	3,2	291	15,2	1	0,3
Barn og unge	65	19,3	125	1,6	3	1,6
Sjangerover-skridende o.a.	374	129	437	13,9	22	7,1
I alt	**1373**	**428,3**	**5443**	**161,3**	**265**	**19,9**
- av dette kulturhus	516	255	451	10,6	22	11,1
Median	0,0	0,0	8,5	0,3	0,0	0,0
(n)	(221)	(209)	(224)	(191)	(215)	(201)

Lønnet personale er relativt jevnt fordelt mellom de fire «avdelingene», men med noe overvekt i servering og billettsalg. Den interne organiseringen av arbeidsoppgaver varierer nok mellom arrangørene, for eksempel i hvilken grad man selv står for serveringen eller hvordan billettsalget gjennomføres. Den sjangermessige fordelingen viser at det er primært innenfor rock/pop at det er ansatt personale, men også der er det små organisasjoner. Mediantallet for samlet antall ansatte er åtte personer, og tilsvarende for samlet arbeidsinnsats er 1,5 årsverk. Både for de ulike sjangrene og «avdelinger» er mediantallet 0 for de aller fleste. Det betyr at over halvparten ikke har registrert sysselsetting der (tab. 4.11).

Tabell 4.11. Helårsarrangører: Sysselsetting etter hovedsjanger og «avdeling». Antall personer og årsverk 2016.

	Teknisk og produksjon		Bar/servering/ billettsalg		Administrasjon (booking, ledelse, markedsføring, regnskap)		Vakthold og sikkerhet		Sum		Årsverk, lønnede medarbeidere i 2016		
SJANGER	Person	Median	Person	Median	Person	Median	Person	Median	Person	Median	Årsverk	Median	(n)
Rock/pop	142	1,00	192	0,00	130	2,00	171	0,00	635	8,0	196,8	1,50	(53)
Jazz	19	0,00	10	0,00	21	0,00	3	0,00	54	0,0	14,9	0,00	(64)
Folkemusikk	10	0,00	7	0,00	10	0,08	3	0,00	29	1,0	11,5	0,10	(12)
Klassisk	25	0,00	60	0,00	32	0,00	23	0,00	140	0,0	43,9	0,00	(16)
Viser	10	0,00	17	1,00	22	3,00	4	0,00	53	6,0	9,9	0,00	(7)
Blues	10	0,00	3	0,00	5	0,00	5	0,00	23	0,0	3,2	0,00	(23)
Barn og unge	21	1,50	25	1,50	11	1,50	8	0,00	65	5,0	19,3	2,50	(6)
Sjangerover-skridende o.a.	91	1,00	123	1,00	89	1,50	72	0,00	374	4,5	129	1,50	(40)
I alt	**328**	**0,00**	**436**	**0,00**	**320**	**0,00**	**289**	**0,00**	**1373**	**1,0**	**428,3**	**0,00**	(221)
- av dette kulturhus	157		146		126		87		516		**255**		(42)
I alt, prosent	24 %		32 %		23 %		21 %		100 %				

4.6 Utøvere og kvinneandel

Arrangørene engasjerte i alt 43 000 utøvere[23] i 2016. De som ikke er sjangerbundne, eller engasjerer utøvere til sjangeroverskridende arrangementer, utgjør den største delen i dette materialet med i underkant av 20 000 utøvere, men jazz, rock og pop står også for en stor andel (fig.4.1.) . Det totale antallet utøvere er fordelt på mellom 6 000 og 7 000 artister/ensembler.

Figur 4.1.Helårsarrangører: Antall utøvere etter hovedsjanger. 2016.

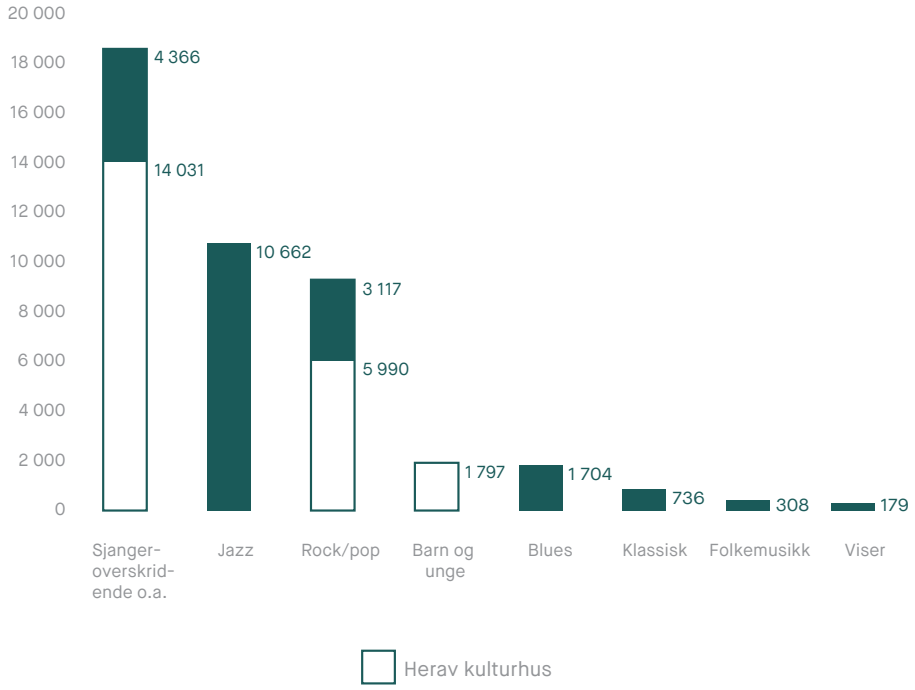

Det er et mål i likestillingsarbeidet at begge kjønn skal ha like forutsetninger for deltakelse på alle samfunnsområder. Det er også tid om annen diskusjoner om den mannlige dominansen blant musikkutøvere i enkelte sjangre, særlig innenfor populærmusikken. Det er derfor interessant å se på kjønnsfordelingen blant utøverne, og om det er forskjeller mellom sjangrene.

I alt er litt over en tredjedel av utøverne oppgitt å være kvinner, men det er forskjeller mellom sjangrene. Blant klassiske utøvere, folkemusikere og sjangeroverskridende utøver er opp mot halvparten kvinner, mens det blant blues- og jazzutøvere er liten kvinneandel (fig. 4.2.).

23 Det er spurt om både «utøvere» og «artister». «Artister» er definert som «frontfigur/bandleder», mens utøvere representerer samtlige utøvere på scenen.

Figur 4.2. Helårsarrangører: Andel kvinnelige utøvere etter hovedsjanger (sortert etter totalt antall utøvere i fig. 4.1). 2016.

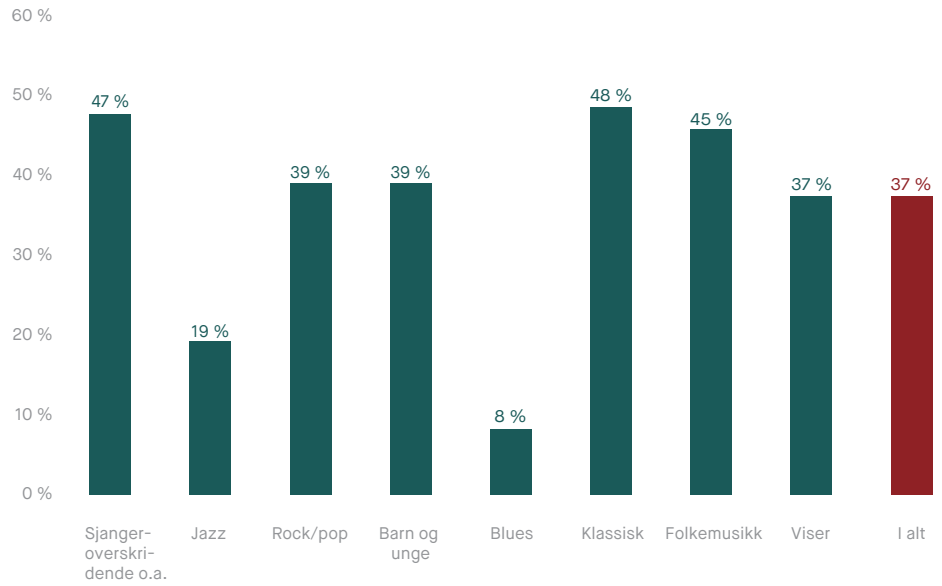

Det skilles i undersøkelsen på «artister» og «utøvere». Fordelingen av *artister* gir en kvinneandel på en fjerdedel (27%), men varierer noe mellom sjangrene og ble registrert særlig lav innen blues. Stor andel kvinnelige artister ble registrert for klassisk og folkemusikk, til dels visemusikk. Andelen kvinnelige *utøvere* var høyere totalt sett. Særlig stor forskjell på kvinneandelen mellom artister og utøvere var det innenfor sjangeroverskridende virksomheter og rock/pop. Alle tallene er satt opp nedenfor i tabell 4.12.

Tabell 4.12. Helårsarrangører: Antall utøvere og artister med kvinneandel etter hovedsjanger. 2016.

SJANGER	Utøvere*, antall i alt	andel kvinner	Artister** i alt	andel kvinner	Antall svar (n)
Sjangeroverskridende o.a.	18397	47 %	1726	33 %	(38)
Jazz	10662	19 %	1700	26 %	(65)
Rock/pop	9107	39 %	1729	25 %	(38)
Barn og unge	1797	39 %	94	37 %	(4)
Blues	1704	8 %	934	8 %	(22)
Klassisk	736	48 %	280	48 %	(18)
Folkemusikk	308	45 %	76	55 %	(11)
Viser	179	37 %	108	38 %	(6)
I alt	42 890	37 %	6 647	27 %	(202)
- av dette kulturhus	21 371	47 %	1 431	29 %	(30)

* Utøvere: Antall personer på scenen.
** Artist: Frontfigur/bandleder.

4.7 Utfordringer med å drive helårsvirksomhet

Det er spurt om hvordan arrangørene har opplevd forutsetningene for å drive konsertvirksomhet i 2016 sammenliknet med tidligere år. Ca halvparten mener det er omtrent det samme, uten at det sier noe om det faktisk er lett eller vanskelig. Det er ca en tredjedel som mener at det har blitt vanskeligere. Det er særlig ulike sider ved økonomien som nevnes som utfordringer. Vanskeligere å få støtte fra både kommune og fylkeskommune, og støtten fra Kulturrådet oppleves som både vanskeligere å oppnå og mer uforutsigbar (fig. 4.3.).

Artister og utøvere blir angivelig stadig dyrere, og blant helårsarrangørene oppleves det konkurranse fra festivalene. Mange opplever også at det er stadig tyngre å engasjere og få ut publikum på konserter som ikke har store plakatnavn. Dette kan være flere sider av samme sak – 'gode tilbud' i festivalmarkedet kan bidra til å gjøre publikum mer 'kresent', samtidig som mindre økonomisk handlefrihet gir helårsarrangørene en dårligere konkurranseposisjon. *Tid* framheves som en alt større knapphetsfaktor, som bidrar til en fragmentering av mange forhold i samfunnet. Slike utviklingstrekk bidrar muligens til at festivalsjangeren, med variasjon i tilbudet og større valgfrihet i en kort periode innenfor et begrenset område, passer «bedre» for mange kulturbrukere (Klausen 2016).

Noen har opplevd at livet som musikkarrangør er blitt enklere, og det gjelder særlig dem som har fått en bedre lokalsituasjon. For enkelte har bedring av lokalsituasjonen også medført at man har fått tilgang til et større profesjonelt nettverk, særlig på administrasjonssiden.

Det er ingen vesentlige forskjeller mellom sjangrene i vurderingen av driftssituasjonen.

Figur 4.3. Helårsarrangører: Vurdering av mulighetene å drive konsertvirksomhet sammenliknet med tidligere år. 2016.

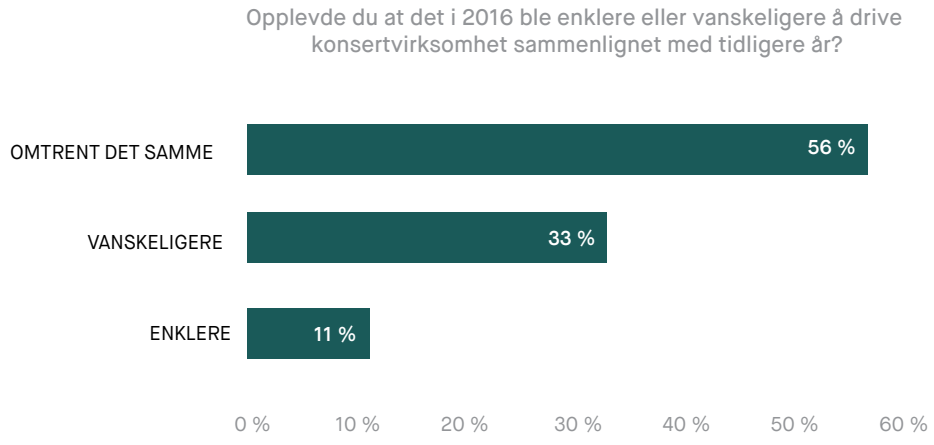

4.8 Andre aktiviteter som drives i tillegg til konsertvirksomhet

Helårsarrangørene driver også med andre aktiviteter enn bare konsertvirksomhet, 61% driver andre aktiviteter tillegg. Dels er det andre typer aktiviteter, som filmvisning, teater og dans, og dels det som kan karakteriseres som støtteaktiviteter til musikk- og konsertvirksomheten. Det kan da være øvingslokaler, opptaksstudio og andre fasiliteter for musikere, eller rådgivning, opplæring eller andre sosiale engasjementer.

Materialet deler seg i to grupper sjangermessig. Arrangører innenfor sjangrene klassisk, vise, jazz og blues drev i mindre grad andre aktiviteter i tillegg, men likevel ikke mindre enn en tredjedel også i disse sjangrene. I de øvrige sjangrene var andelen i 2016 80% eller mer (fi. 4.4.).

Figur 4.4. Helårsarrrangører etter om man også driver annen aktivitet og hovedsjanger. Prosent 2016.

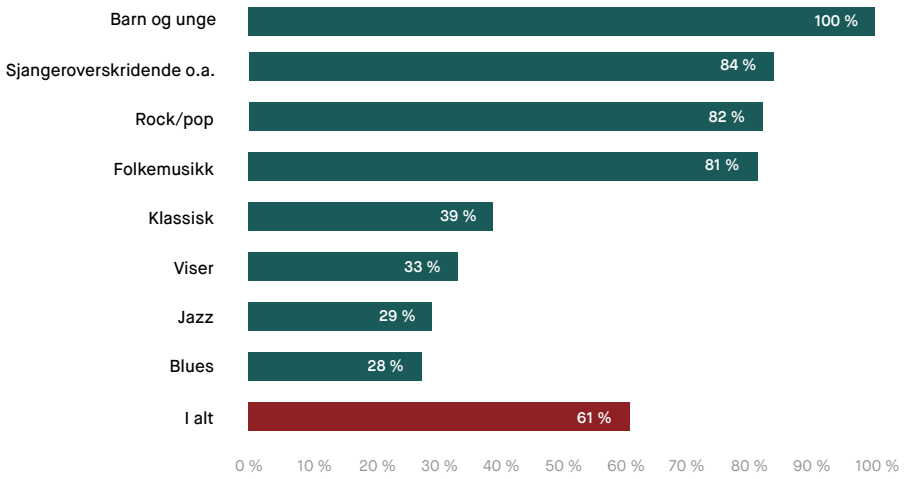

En nærmere ettersyn av hvilke typer aktiviteter man ellers driver med viser et relativt vidt spekter, og at aktiviteter som ikke er nevnt i opplistingen ble en av de største postene understreker variasjonen. Noe av spredningen kan nok tilbakeføres til at kulturhus er en del av materialet, og et sted man driver med mange ulike aktiviteter. Mange av aktivitetene er relatert til andre kulturformer enn musikk (kino, film, teater, dans, osv.). Verdt å merke seg er imidlertid at to store aktivitetsgrupper er knyttet til rekruttering og fasilitering til konsertvirksomheten, som å holde øvingslokaler, studioutstyr, opplæring, osv., og dermed må ansees som en viktig del av infrastrukturen for levende musikk (fig. 4.5.).

Figur 4.5. Helårsarrangører etter hvilken type annen aktivitet man driver. Prosent 2016.

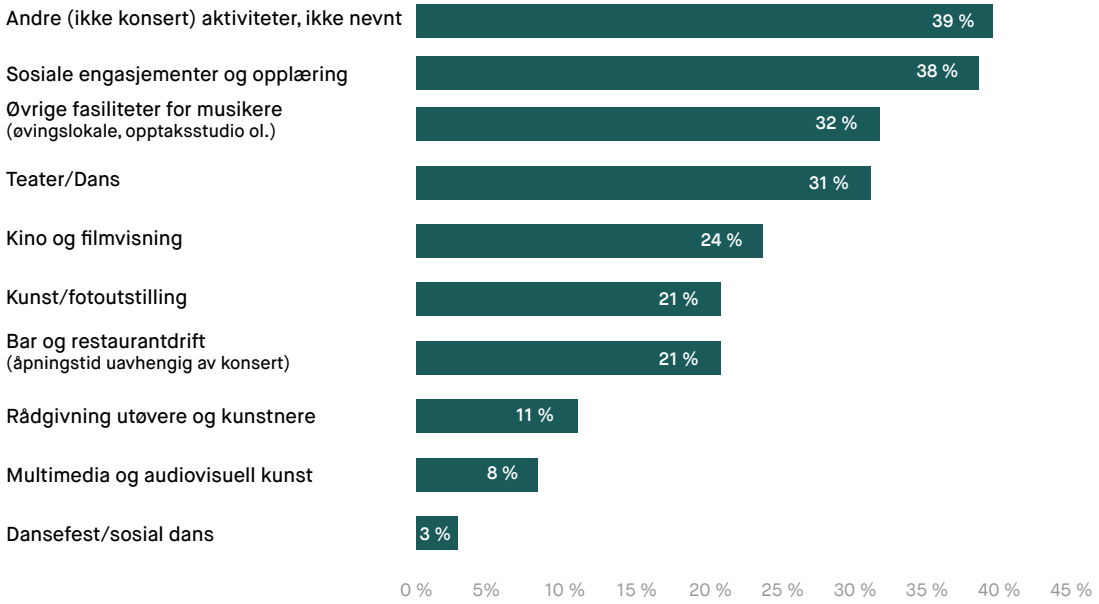

5 Festivalarrangører[24]

Festivalstatistikken for 2016, oppfølgingen av festivalstatistikken for 2014 og 2015, blir ikke publisert i egen publikasjon men som en del av denne rapporten. Det betyr at denne statistikken presenteres med de samme kategorier og inndelinger som har vært gjort i de tidligere publikasjonene som bare omhandlet festivalstatistikken. Det gjelder kategoriene «ikke-musikk» og «tidligere knutepunktfestivaler». Knutepunktfestivalene ble i sin tid skilt ut som egen gruppe fordi de da «forkludret» de rene sjangerresultatene med sine helt spesielle vilkår. Inntil videre er denne gruppa beholdt for å holde de øvrige sjangergruppene «intakt», men det kan revurderes etter forholdene.

5.1 Lokalisering og sesong

Festivalene i vårt materiale er primært et byfenomen - to tredjedeler av festivalene i vårt materiale arrangeres i en bykommune. Ca 20% har arrangementer i flere kommuner, og også disse foregår stort sett enten bare i bykommuner eller i en kombinasjon mellom by- og bygdekommuner. Noen forskjeller mellom sjangrene[25] er det: Særlig folkemusikkkfestivaler, og til en viss grad rock/pop, har flere festivaler utenfor byer enn de øvrige sjangrene (fig. 5.1.).

Figur 5.1. Festivaler etter sjanger og lokalisering. Prosent 2016.

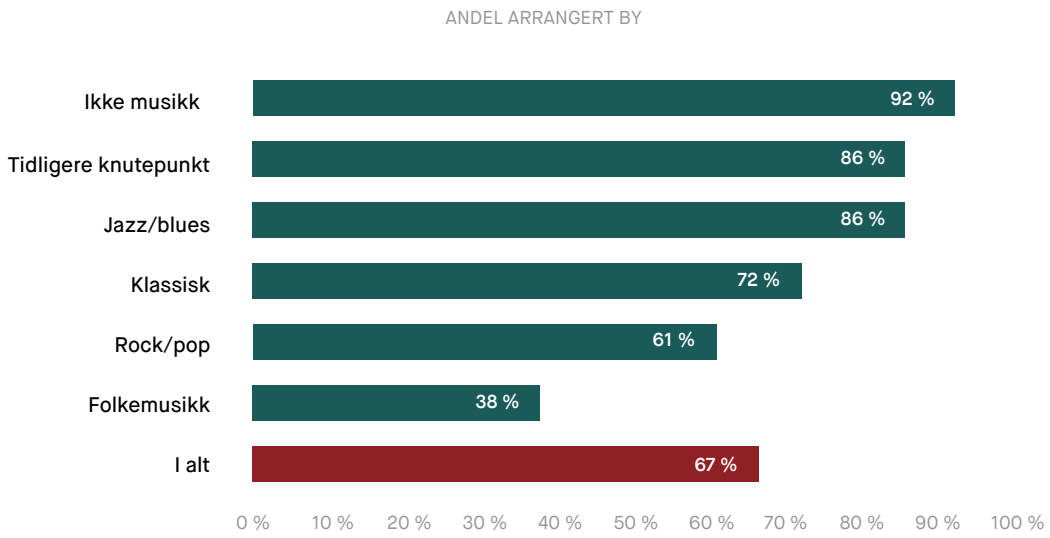

24 Det er stort frafall på mange av spørsmålene, og tallene som presenteres for 2016 kan ikke sammenliknes med tall fra tilsvarende undersøkelser for 2014 og 2015.

25 Følgende sjangerinndeling er brukt: Rock/pop: omfatter rock / pop, metal og country; folkemusikk omfatter folkemusikk, folkedans, viser og verdensmusikk; klassisk omfatter klassisk, samtidsmusikk og festspill; Ikke-musikk dekker litteratur, barn og unge, spel, scenekunst og andre sjangere.

Innledningsvis viste vi at sesongen for musikkfestivaler ser ut til å være relativt komprimert til de tre sommermånedene. Det gjelder imidlertid ikke alle festivalsjangre. Østlandsforskning og Kunnskapsverket gjennomførte i 2015 en undersøkelse om norske litteraturfestivaler[26], der arrangørtidspunket også ble registrert. Det er påfallende hvor forskjellige sesongene er, så godt som diametralt motsatte. Mens musikkfestivaler finner sted i sommer- og ferieperioder, foregår litteraturfestivaler særlig om høsten og i ikke-ferieperioder. Vinter er imidlertid ikke-sesong for alle typer festivaler som er registrert her (fig. 5.2.)

Figur 5.2. Festivaldager etter måned. Litteraturfestivaler (2014) og andre festivaler (2016).

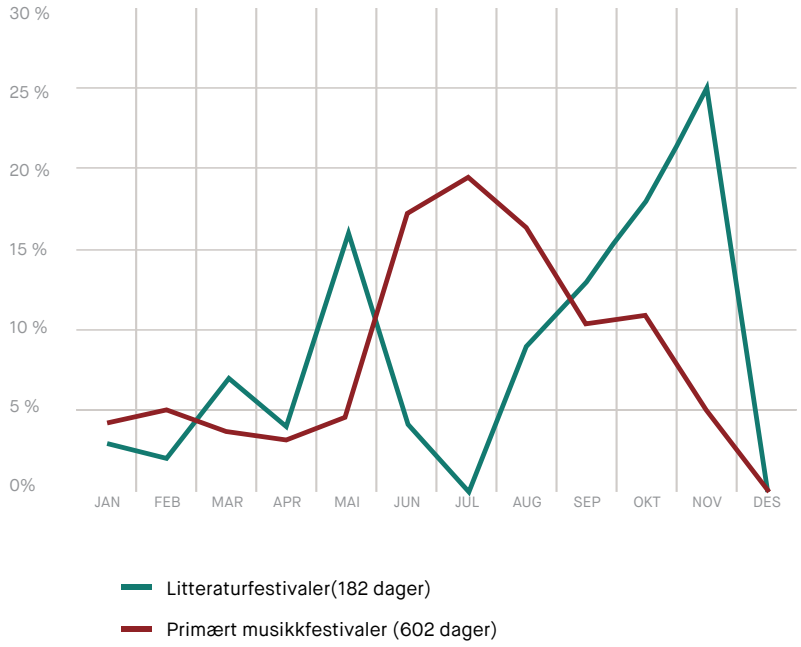

5.2 Aktivitetsomfang og utøverstruktur

I 2016 ble det i alt gjennomført 4 000 arrangementer[27] i regi av de litt over 100 festivalene, flest innenfor jazzsjangeren, fulgt av rock/pop og ikke-musikk med 1200 hver. I de øvrige sjangrene lå antall arrangementer på 300 – 500 i 2016 (fig. 5.3.).

26 Initiert av Nettverk for norske litteraturfestivaler og med finansiering fra Fritt Ord. Rapporten fra undersøkelsen kan leses her: http://www.ostforsk.no/publikasjoner/litteraturformidling-fra-scene-undersokelse-av-litteraturfestivaler/

27 Arrangementer er definert som «konserter, visninger, forestillinger, opplesninger, programposter, m.v.».

Figur 5.3. Festivalarrangører: Antall arrangementer etter hovedsjanger. 2016.

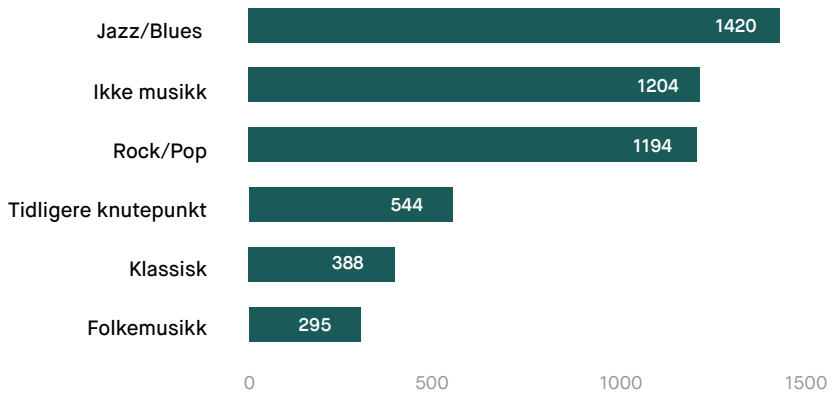

De registrerte festivalene har i alt engasjert 12 400 utøvere i løpet av 2016, de fleste norske og menn. Sjangermessig er det innenfor jazz/blues, rock/pop og til dels klassisk det er registrert flest utøvere med henholdsvis 5 400, 2 000 og 1 600. De øvrige sjangre ligger alle rundt 1100-1200 utøvere totalt. Kvinneandelen er høyere blant klassiske, folkemusikk- og ikke-musikkfestivaler der bortimot halvparten av utøverne er kvinner, sammenliknet med en fjerdedel totalt sett.

Andelen norske utøvere er generelt høy, da tre fjerdedeler av utøverne er norske. Likevel har festivalene som tidligere hadde knutepunktstatus og ikke-musikkfestivalene en vesentlig høyere andel utenlandske aktører. Særlig lav er utenlandsandelen blant klassiske og folkemusikkfestivaler (tab. 5.1.).

Tabell 5.1. Festivalarrangører: Antall utøvere, andel utenlandske og andel kvinnelige utøvere etter hovedsjanger. 2016.

SJANGER	Antall utøvere i alt	Andel utenlandske*, %	Andel kvinner, %	(n)
Jazz /blues	5423	(31 %)	22 %	26
Rock / Pop	1950	25 %	20 %	25
Klassisk	1634	11 %	46 %	16
Folkemusikk	1189	16 %	41 %	9
Ikke musikk	1108	37 %	50 %	11
Tidligere knutepunkt	1108	47 %	31 %	3
Total	**12412**	**(27 %)**	**28 %**	**90**

* Antall utenlandske utøvere er ikke oppgitt for alle jazz-/bluesfestivaler

5.3 Publikumsoppslutning

Å klarlegge publikumsoppslutningen på festivaler kan være noe mer komplisert enn det er når det gjelder enkeltarrangementer. Ved enkeltarrangementer er det relativt greit å telle opp antallet solgte eller utleverte billetter for slik å komme fram til et samlet publikumstall. På festivaler selges det imidlertid billetter med ulik varighet, eksempelvis pass som gjelder enkeltdag, flere dager eller hele festivalen i tillegg til (noen ganger) enkeltbilletter. På den måten blir det på den ene sida enklere å få oversikt over *antallet personer*[28] som deltar i festivalen, men samtidig vanskeligere å få tall for publikumsoppslutningen på de enkelte delarrangementene hver for seg, det vil si antall personbesøk , som kan sammenliknes med publikumsoppslutningen på helårsarrangementene.

Enkeltbilletter var den billettypen som ble mest solgt i alle sjangre unntatt rock og pop i 2016. Til rock- og popfestivaler utgjorde derimot festival- og dagspass ca 70% av alle solgte billetter. Jazz- , blues- og folkemusikkfestivalene hadde også en viss andel pass i billettsalget, ca 20%. Til arrangementene på de klassiske festivalene ble det nesten utelukkende solgt enkeltbilletter (fig. 5.4.). Dette er helt i tråd med mønsteret fra tidligere år (Rykkja og Ericsson 2015).

Figur 5.4. Festivalarrangører: Antall solgte billetter etter billettype og hovedsjanger. 2016.

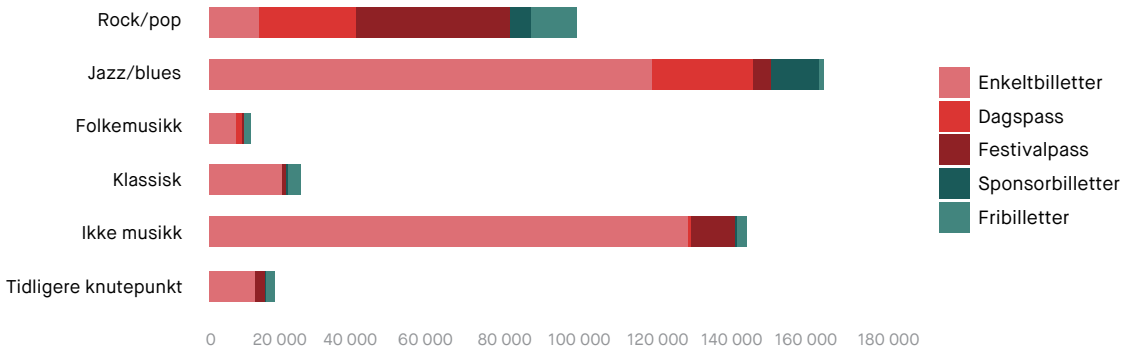

Enkeltbilletter	13 456	118 227	7 505	20 175	128 207	12 412
Dagspass	25 942	26 780	1 365	196	823	-
Festivalpass	41 197	5 391	713	257	11 254	2 416
Sponsorbilletter	5 494	12 844	142	1 040	748	599
Fribilletter	12 350	1 027	1 606	2 946	2 821	2 038

28 For eksempel er det viktig å ha oversikt over antallet personer når man skal estimere publikums forbrukstall og betydning i en gitt region, mens når man ønsker å vurdere attraksjonskraften til ulike (del)arrangementer er det riktig å bruke besøkende på hvert enkelt arrangement.

Det er ikke mulig å sammenlikne oppslutningen om festivalene kun målt i billettsalget på denne måten, fordi besøkende med festivalpass ikke bare besøker ett men flere av arrangementene under festivalen. Dette blir automatisk tatt hensyn til når det selges enkeltbilletter. Skal vi få mulighet til å sammenlikne oppslutningen må derfor festivalpassene omregnes til personbesøk[29], som da vil tilsvare summen av enkeltbilletter.

På denne måten har vi registrert i alt 1,1 millioner personbesøk fordelt på disse festivalene og 602 festivaldager. Rock- og popfestivalene, som har solgt mange festivalpass, sto da for ca 40% av personbesøkene, og jazz/blues sammen med ikke-musikk for litt over halvparten (fig. 5.5.).

Figur 5.5. Festivalarrangører: Personbesøk etter hovedsjanger. Prosent 2016.

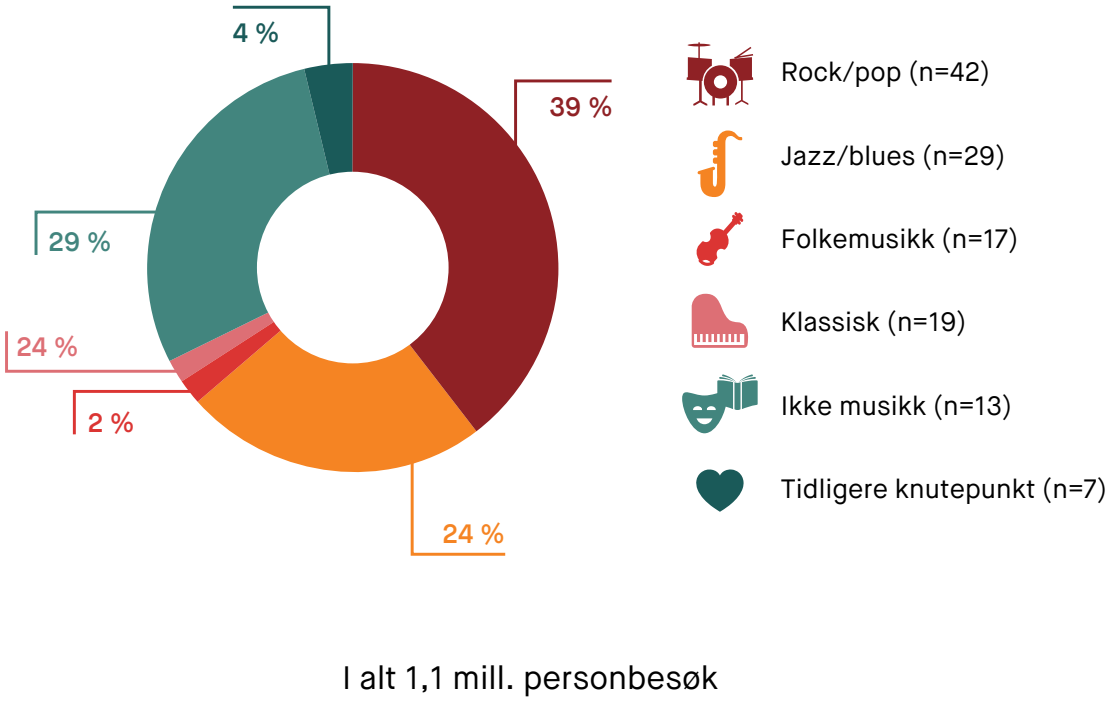

I tillegg til festivalenes billetterte arrangementer gjennomføres det ofte gratis-arrangementer, gjerne på offentlige steder for å skape hyggelig stemning og oppmerksomhet om festivalen. I 2016 ble det i alt estimert ca 300 000 besøkende på gratisarrangementer i regi av festivalene. De aller fleste, ca to tredjedeler, var på ulike gratisarrangementer i regi av aktører innenfor jazz- og bluesfestivaler (fig. 5.6.).

29 Enkeltbilletter= 1 personbesøk, dagspass=estimert besøk 2,5 arrangementer, festivalpass= estimert besøk 2,5 arrangementer pr festival- dag, for den enkelte festival.

Figur 5.6. Festivalarrangører: Antall besøkende på gratisarrangementer etter hovedsjanger. 2016.

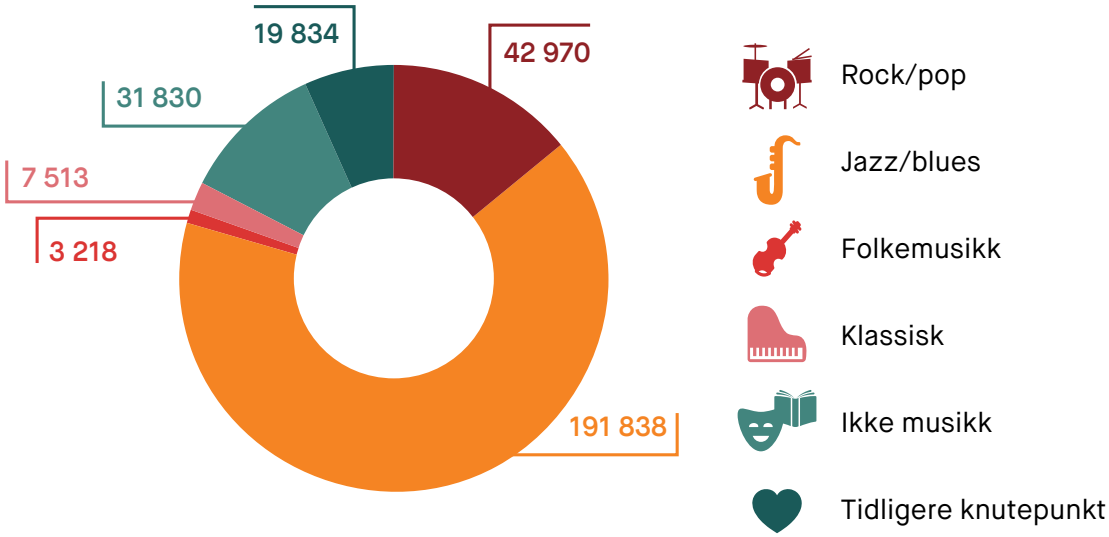

5.4 Inntektsstruktur og finansiering

Det er mange som ikke har svart på hvilke inntektskilder man har eller hvor store inntektene er[30]. I alt er det 81 festivaler som har svart på spørsmålet, noe som utgjør 30% av dem som har fått skjemaet. I alt har de 81 som har svart registrert ca 300 millioner kroner i samlede inntekter i 2016. Det er om lag en tredjedel av det som ble registrert i de to foregående åra, og kan derfor ikke sammenliknes med eldre data. Sjangermessig er det de som har svart innenfor jazzfestivaler som har registrert de største inntektene med ca 190 millioner kroner, deretter er rock/pop og ikke-musikk registrert ned 75 millioner kroner i 2016.

Rock- og popfestivaler ble til 60% finansiert gjennom billettsalg. Også jazz-/bluesfestivaler og til dels folkemusikkfestivaler ble for en stor andel finansiert gjennom billettsalg, kombinert med sponsorinntekter og/eller private gaver, som i disse sjangrene utgjorde rundt tre fjerdedeler av inntektene. Klassiske/ikke-musikk- og tidligere knutepunktfestivaler ble i langt større grad finansiert gjennom offentlige tilskudd, som der utgjorde rundt halvparten av de samlede inntektene (fig. 5.7).

30 Det har derfor vært nødvendig å slå sammen enkelte av kategoriene på grunn av få svar.

Figur 5.7. Festivalarrangører etter hovedsjanger og inntektskilde. Prosent 2016.

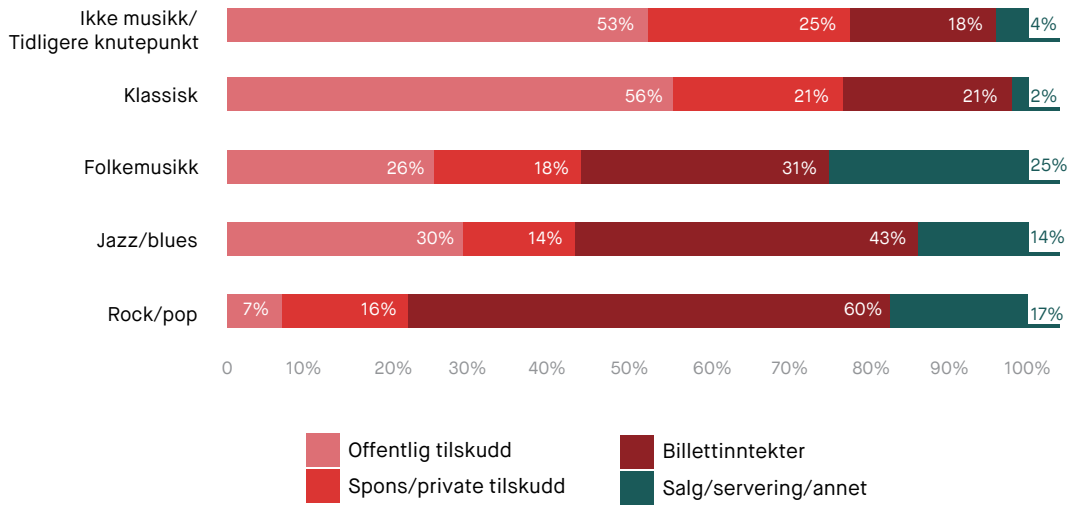

Hvis vi snur bildet, og ser på hvem som fikk «nyte godt» av penger fra de ulike finansieringskildene i 2016, ser vi at ikke-musikkfestivaler og klassisk fikk en stor del av tilskudd. Festivalene i de øvrige sjangrene kunne registrere brorparten av billettinntekter og andre salgsinntekter (fig. 5.8.).

Figur 5.8. Festivalarrangører: Inntektskilde etter hovedsjanger. Prosent 2016.

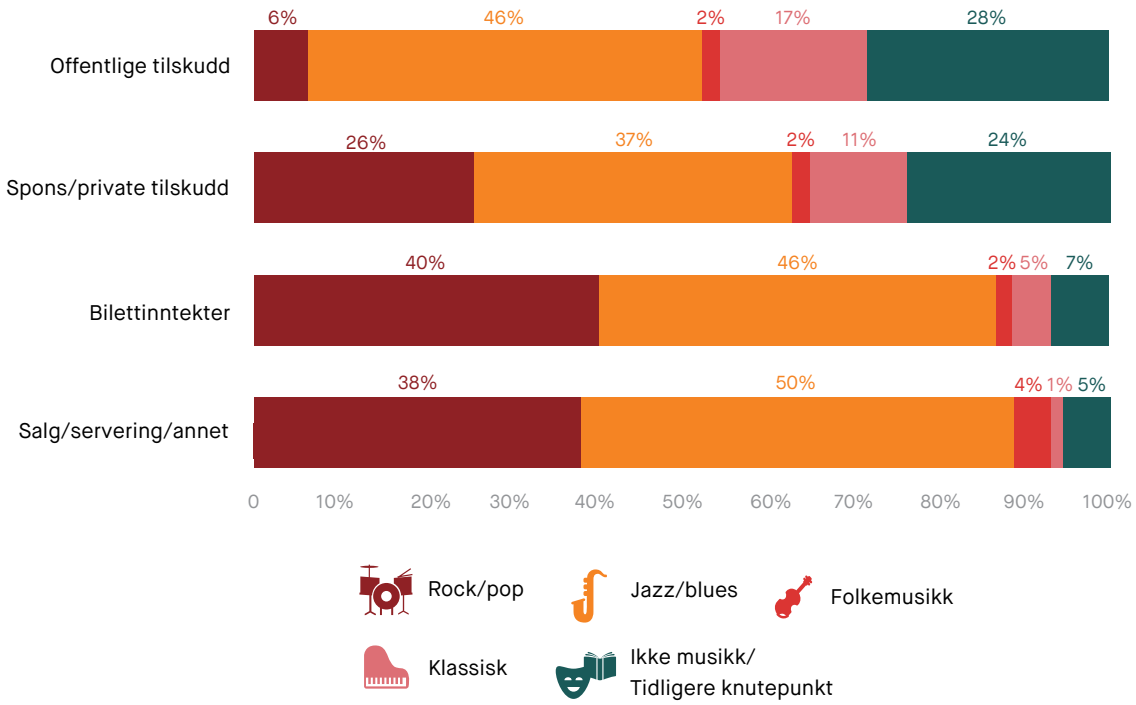

5.5 Enkelte spesielle utgifter

Det er ikke spurt om festivalenes samlede utgiftsbilde, men vi har data for artisthonorar, tonoutgifter, utgifter til vakthold og sikkerhet samt politikostnader. Det er også stort frafall på spørsmålene og mange som ikke har svart, så vi kan ikke vise sjangerfordelte tall og tallene som er oppgitt representerer ikke alle festivaler. Disse utgiftene ble til sammen i 2016 registrert til i underkant av 60 millioner kroner. Naturlig nok utgjorde artisthonorarene nesten alt av dette.

Tabell 5.2. Festivalarrangører etter noen utgiftsposter. Tusen kroner 2016.

NOEN UTGIFTSPOSTER	I alt	(n)
Artisthonorar i alt	51 696	59
Tono	1 850	46
Vakthold/ sikkerhet	3 995	44
Politi-kostnad	842	39
	58 383	

5.6 Sponsorer

Det er i alt registrert nesten 300 sponsorer. De aller fleste, nær to tredjedeler, er lokale aktører (fig. 5.9.). Det er likevel et tydelig trekk at sponsorene finnes i mange ulike bransjer[31]. Den største sponsorbransjen i materialet her er bank/finans som utgjør litt over 20%, og symptomatisk for bransjespredningen er at den nest største er «annet, ikke nevnt» som tilsier at den gruppa også består av mange ulike bransjetilknytninger (fig. 5.10).

Figur 5.9. Festivalarrangører etter sponsorenes lokalisering. Prosent 2016.

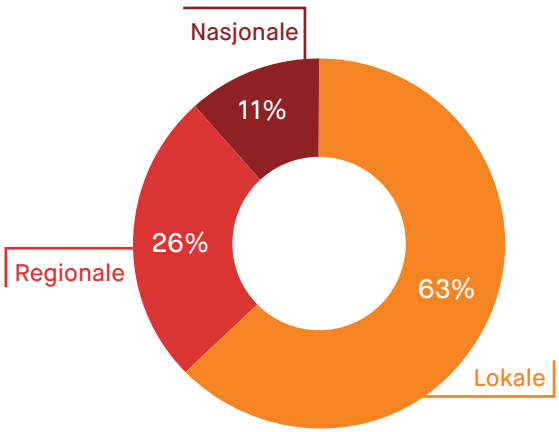

31 Det er ikke spurt om hvor mye hver enkelt sponsorbransje har bidratt med, kun antallet sponsorer. Det betyr at bransjefordelingen her ikke nødvendigvis sier noe om den verdimessige fordelingen av sponsorbransjene.

Figur 5.10. Festivalarrangører etter sponsorenes bransjetilhørighet. Prosent 2016.

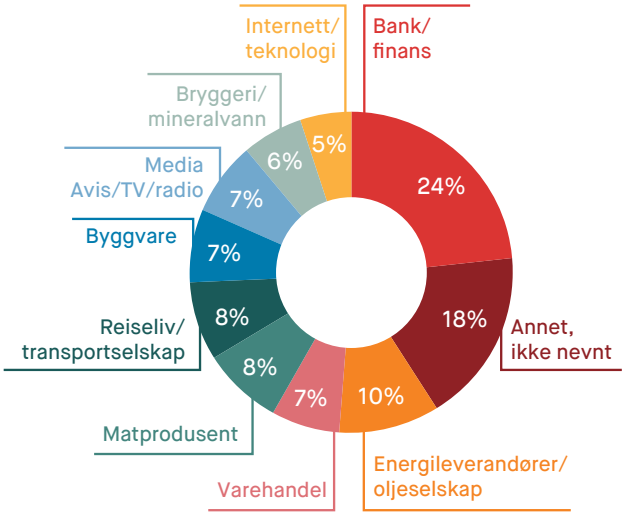

5.7 Sysselsetting og frivilligarbeid

En femtedel av alle festivalarrangører som fikk tilsendt skjema har svart på data om sysselsetting. Det betyr naturligvis at sumtallene blir altfor lave i forhold til den totale arbeidsinnsatsen som legges ned i festivalorganisasjonene. Med stort frafall er det ikke hensiktsmessig å blåse opp, veie eller å bruke andre metoder for å estimere totaltall da man ikke kjenner fordelingen på hele populasjonen, og resultatene i tilfelle vil være bare tilsynelatende mer nøyaktig. En av grunnene til å gjennomføre slike og andre undersøkelser er jo nettopp å kartlegge disse tallene fordi man ikke vet nok om dem.

Basert på de festivalarrangørene som har svart ble det i 2016 utført ca 100 årsverk av ansatte på helårsbasis. Nær 80% av disse ble utført av heltidsansatte. De resterende var fordelt på i underkant av 200 deltidsansatte personer, som arbeidet i gjennomsnitt ca 200 timer hver.

De fleste festivaler er avhengig av en ofte omfattende frivillig innsats. Vi har registrert at ca 8 100 frivillige var i sving under festivalene og tilsammen utførte 160 000 timeverk, det vil si 90 årsverk.

Tabell 5.3. Festivalarrangører: Ansatte og frivillige 2016.

Syssel	Hele året	Festivalperioden
Heltidsansatte, antall	87	193
Deltidsansatte, antall	194	293
Årsverk, deltidsansatte	25	-
Antall frivillige		11 275
Antall timer, frivillige		262 948

6 Avslutning

Gjennomgangen av materialet viser mange interessante trekk, og gir en oversikt over arrangørbransjen som ikke tidligere har vært kjent. Det gjelder både omfang av aktivitet, inntekter, lønnsomhet og sysselsetting, og ikke minst strukturelle trekk i bransjen og de enkelte sjangre. En økende oppmerksomhet omkring musikkarrangørers og artisters situasjon etter den digitale omstillingen bransjen har vært igjennom i den senere tiden, har bidratt til å øke relevansen av en mer utfyllende bransjestatistikk. Skal en slik statistikk få den tilsiktede virkningen må svarprosenten bli bedre og kvaliteten på de innsamlede tallene sikres.

Skal det være mulig å få bedre kunnskap om sammenhenger og roller i verdinettverket av musikkaktører, er det viktig å ha gode empiriske bakgrunnsdata. Arbeidet med en systematisk samordning og registrering av arrangørenes egne data er nå påbegynt. Det viser at det er et stort og godt potensial for å få etablert en god og nyttig bransjestatistikk.

Erfaringene fra det første året med helårsarrangørstatistikk og festivalstatistikken, som nå er gjennomført for tredje året, tilsier imidlertid at man bør ha en grundig vurdering av både innhold, hvor mange opplysninger som skal samles inn, hvordan innsamlingen skal gjøres og hvor ofte. Her er det mulig å tenke seg flere alternativer for både omfang og gjennomføring.

Flere av medlemmene i Arrangørforum samler selv inn data fra sine medlemmer, og det er et mål å få utnytte potensialet for samkjøring. Det er viktig at man samler inn samme opplysninger, at opplysningene er tilgjengelige og at metoden gir grunnlag for kvalitetssikring av opplysningene. Det er heller ingen grunn til å samle inn opplysninger dersom disse allerede finnes tilgjengelig gjennom andre kilder. Som vi har gjennomgått i kapittel 2.2. kan datagrunnlaget man velger/benytter seg av være avgjørende for de resultatene som oppnås. Det er derfor viktig å ha en klar oppfatning av "hva man trenger," hva resultatene representerer, og ikke minst hva de *ikke* sier noe om. Det tilsier at det er nødvendig med god innsikt både i arrangørfeltet og eksisterende datakilder.

REFERANSELISTE

Bille, T. 2009: Oplevelsesøkonomiens betydning i økonomien og kulturpolitikken. *I Nordisk kulturpolitisk tidsskrift* 1:2009.

Dahle, M, Høgestøl, A, Musgrave, S, Ryssevik J (2013a): *Kultur, kroner, kreativitet – Kunst og kultursektorens økonomiske og samfunnsmessige betydning i Bergen og Hordaland.* ideas2evidence rapport 3/2013

Dahle, M, Engesæter, P and Ryssevik, J (2013b): *Hodet over vannet – En kartlegging av norske filmfestivaler.* ideas2evidence rapport 8/2013

Ericsson, B, 2003: *Lokaløkonomiske virkninger av kulturfestivaler - et metodisk urent farvann.* ØF-notat 2003/06

Hjelseth, Arve, Oddveig Storstad (2008). Hippe eller harry musikkfestivaler på bygda? Forhandlinger om populærkulturelle hierarkier, i I Almås, R. M.S.Haugen, J.F. Rye og M. Villa (red). *Den nye bygda*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

Holden Halmrast, Hanne, Øystein Lorvik Nilsen, Petter Brunsberg Refsli og Jon Martin Sjøvold.2016). *Musikk, litteratur og visuell kunst i tall 2015*. Kulturrådet: Oslo.

Kavli, Håkon ,Øystein Lorvik Nilsen og Jon Martin Sjøvold (2015). *Musikk i tall 2013.* Kulturrådet: Oslo.

Kavli, Håkon og Jon Martin Sjøvold (2015). *Musikk i tall 2014*. Kulturrådet: Oslo.

Kavli, Håkon ,Øystein Lorvik Nilsen og Jon Martin Sjøvold(2015). *Metodenotat – Musikk og litteratur i tall.* Kulturrådet: Oslo.

Klausen, Aslaug Olette (2016). Er klubbkonserten i ferd med å bli den nye vinylen? *Ballade* 2.12.2016. http://www.ballade.no/sak/er-klubb-konserten-i-ferd-med-a-bli-den-nye-vinylen/

Live DMA survey 2015. (2015) Live DMA European Network: Nantes.

Mangset, Per (2009). Fortellinger om kulturelt entreprenørskap, i Mangset,P & Røyseng, S (red.) *Kulturelt entreprenørskap.* Fagbokforlaget: Bergen.

Meyhoff, Karsten W. ,Christin W. Krohn og Jon Martin Sjøvold (2014). *Musikk i tall 2012.* Kulturrådet: Oslo.

Rykkja, Anders, Birgitta Ericsson. (2015). *Nasjonal festivalstatistikk 2015*. Rapport nr 05/2015. Kunnskapsverket: Lillehammer.

Rykkja, Anders, Birgitta Ericsson. (2016). *Nasjonal festivalstatistikk 2015*. Rapport nr 05/2016. Kunnskapsverket: Lillehammer.

Tjora, A, 2013: *Festival! Mellom rølp, kultur og næring.* Cappelen Damm Akademisk

Torp, Øivind, Anne-Britt Gran, Irina Eidsvold Tøien, Marcus Gjems Theie (2017). *Musikkbransjen i Norge 2011-2015 – Økonomisk analyse av fem delbransjer og elleve undergrupper*. Rapport nr 2-2017. BI Centre for creative industries. BI: Oslo.

Vaagland, J (2013): Festivals in Norway, In: Négrier et al (eds) 2013: *Music Festivals, a Changing World*. Ed. Michel de Maule, Paris

Wollan, G 2009: *Festivaler og turisme som performing places - en sosio-kulturell analyse.* Rapport 2009:1, Trøndelag Forskning og Utvikling